

Talmud Live

**Eighteen Classic Talmudic Stories Every Jew
Should Study**

**Edited by Rabbi Mishael Zion, *Community Scholar and
Rabbi***

2016

BY THE BRONFMAN
FI YOUTH FELLOWSHIPS

Talmud Live:

Eighteen Classic Talmudic Stories every Jew should Study

Source sheets compiled, translated and edited by
Rabbi Mishael Zion, Community Scholar and Rabbi
And over the years of faculty at the Bronfman Fellowships
Summer 2016

Table of Contents

<u>Introduction</u>	4
<u>Syllabus: Eighteen Stories in Four Sections</u>	5
<u>Talmudic Stories Compilations</u>	7
<u>Section I: “Companionship or Death”: Stories of Relationships in the Talmud</u>	8
1. <u>The Tragic Tale of the Best Hevruta Ever: The Gladiator and the Beard-less Rabbi</u> Rabbi Yochanan and Resh Lakish Talmud Bavli Bava Metzia 84b.....	9
2. <u>Rabbis, Wives and the Other Woman: An Unforgiving Tale for Yom Kippur</u> Rabbi Rehumei Talmud Bavli Ketubot 62b	14
3. <u>Ilfa Gets a Job: Hunger and the Search for Authenticity</u> Ilfa and Rabbi Yochanan Talmud Bavli Taanit 21b	20
<u>Section II: Authority, Politics and Pluralism: Behind the Scenes of the Rabbinic Intellectual Revolution</u>	22
4. <u>From Jerusalem To Yavneh: The Founding Myth of Talmudic Judaism</u> Rabbi Yohanan b. Zakkai leaves Jerusalem BT Gittin 55b-56b.....	24
5. <u>How Hillel Became President: Who is an Authority in the Jewish World?</u> The Forgotten Halakha in Three Acts Tosefta Pesahim 4:13-14, Talmud Bavli Pesahim 66a, Yerushalmi Pesahim	29
6. <u>“It’s Not Heaven”: Power to Interpret, Power to Shame</u> The Oven of Akhnai TB Baba Metzia 59a-59b.....	33
7. <u>Epilogue to the Oven of Akhnai</u> The Passing of Rabbi Eliezer TB Sanhedrin 68	37
8. <u>Moshe in Rabbi Akiva’s Beit Midrash</u> Talmud Bavli Menachot 29b	39
9. <u>Jewish Law and the Politics of Disagreement: Hillel and Shammai Revisited</u> Assorted Discussion of Hillel and Shammai.....	40
10. <u>Yalta Breaks Some Barrels: The Talmud’s Most Learned Woman Teaches a Lesson</u> Talmud Bavli Berakhot 51b	44
<u>Section III: Rome and Jerusalem: A Minority Culture Defines Its Space</u>	46
11. <u>Heresy or Not to Be: Eating the Fruit and Tossing the Peel</u> Elisa Ben Avuyah Talmud Bavli Hagiga 15a	47
12. <u>Rabban Gamliel Takes a Piss: Negotiating Public Space in a Multi-Cultural Society</u> Mishna Avodah Zarah 3:4.....	49
13. <u>The Ivory Tower, Plato’s Cave and the First Story of Tikkun Olam</u> R. Shimon bar Yochai in the Cave Talmud Bavli Shabbat 33b	50
14. <u>The Tales of Destruction: Kamtza & Bar Kamtza</u> Talmud Bavli Gittin 55b	59

<u>Section IV: Ids and Egos, Husbands and Wives</u>	61
<u>15. Desire and Authenticity: The Tzitzit and the Harlot</u>	
Talmud Bavli Gittin 55b	62
<u>16. Freedom, Intimacy and the Marital Bed: Heruta Seduces Her Husband</u>	
Talmud Bavli Gittin 55b	64
<u>17. “Spit in My Eye”: the Wife, the Husband, and the Sermon Marriage Counseling</u>	
Talmud Bavli Gittin 55b	67
<u>Epilogue: Entering and Exiting</u>	69
<u>18. Nehunia Ben HaKane – Entering and Exiting</u>	
Mishna Brachot 4:2.....	70
<u>Postscript, by Rabbi Mishael Zion</u>	71

Introduction:

R. Hama said: Just as in the case of iron, when one implement sharpens another, so too do two Torah scholars sharpen each other when they discuss questions of Halakhah together.

R. Raba Bar Bar Hanna said: Why were the words of Torah analogized to Fire? For just as fire cannot be made to burn with one piece of wood alone, so too the words of Torah cannot be retained by someone who studies alone.

Talmud Bavli, Tractate Ta'anit 7a

One of the hallmarks of the Bronfman Fellowships has always been the studying in hevruta (study partnership) of Talmudic stories. From Rabbi Shimon Ben Zakkai who stealthily leaves Jerusalem in a coffin to Elisha ben Avuyah whose heresy has become part and parcel of the Talmudic faith, these stories have served as fodder for many a good study session over the years. As the Bronfman Fellowships enters its 30th year, we are excited to be share these Talmudic stories in an accessible and engaging format, hoping to inspire new hevruta study in the coming year.

What will you find here?

This booklet compiles eighteen stories that have been taught over the years at the Bronfman Fellowships. Some are classics, others less well known, and the selection is far from exhaustive, but we've found these stories to be especially resonant for Hevruta study. Over the months of Fall 2016, the Bronfman Fellowships alumni community will be sharing further resources to study some of these Talmudic stories. Beyond the detailed source sheets herein, you'll be invited to access short introductory videos, online discussion classes, written reflections and BYFI hevruta pairings.

Whether you're studying the stories on your own or with a hevruta of your choosing (family member, friend, old BYFI roommate), calling in to our live online sessions or discussing them with friends, we hope you find these stories present a great excuse to enter the Beit Midrash, the Jewish House of Study.

Why the Stories of the Talmud?

Stories are never "just stories". Once hatched they present a fascinating world of values, psychologies and politics. In the Talmud we find some intense and mystifying stories. These stories invite us into the Rabbinic mind and are a window to understanding that key intersection of Jewish intellectual history: the Talmud. Talmudic stories range from "historic" stories of the destruction of the temple and the struggles between the Rabbis to "personal" stories of husbands and wives, parents and children, rabbis and students. These stories represent the "old chestnuts" of contemporary Jewish Talmud study, including many that have been studied in the Bronfman House of Study over the years – and some fresh additions. Each tale invites the learners to explore a different set of psychological, theological, existential and political questions, discussing its personal and contemporary relevance as well as its literary and historical meaning.

Rabbi Mishael Zion, Community Scholar and Rabbi
Jerusalem, Elul 2016

Eighteen Stories in Four Sections:

"COMPANIONSHIP, OR DEATH": STORIES OF RELATIONSHIPS IN THE TALMUD

1. **The Tragic Tale of the Best Hevruta Ever: The Gladiator and the Beard-less Rabbi**
Rabbi Yohanan and Resh Lakish | Talmud Bavli Bava Metzia 84b
2. **Rabbis, Wives and the Other Woman: An Unforgiving Tale for Yom Kippur**
Rabbi Rehumei | Talmud Bavli Ketubot 62b
3. **Ilfa Gets a Job: Hunger and the Search for Authenticity**
Ilfa and Rabbi Yohanan | Talmud Bavli Taanit 21b

AUTHORITY, POLITICS AND PLURALISM: BEHIND THE SCENES OF THE RABBINIC INTELLECTUAL REVOLUTION

4. **FROM JERUSALEM TO YAVNEH: THE FOUNDING MYTH OF TALMUDIC JUDAISM**
Rabbi Yohanan b. Zakkai leaves Jerusalem | BT Gittin 55b-56b
5. **HOW HILLEL BECAME PRESIDENT: WHO IS AN AUTHORITY IN THE JEWISH WORLD**
The Forgotten Halakha in Three Acts | Tosefta Pesahim 4:13-14, Talmud Bavli Pesahim 66a, Yerushalmi Pesahim 6:1, 33a
6. **"IT'S NOT IN HEAVEN": POWER TO INTERPRET, POWER TO SHAME**
The Oven of Akhnai | TB Baba Metzia 59a-59b
7. **EPILOGUE TO THE OVEN OF AKHNAI**
The Passing of Rabbi Eliezer | TB Sanhedrin 68
8. **MOSHE IN RABBI AKIVA'S BEIT MIDRASH**
Talmud Bavli Menakhot 29b
9. **JEWISH LAW AND THE POLITICS OF DISAGREEMENT: HILLEL AND SHAMMAI REVISITED**
Assorted Discussion of Hillel and Shammai
10. **YALTA BREAKS SOME BARRELS: THE TALMUD'S MOST LEARNED WOMAN TEACHES A LESSON**
Talmud Bavli Berakhot 51b

ROME AND JERUSALEM: A MINORITY CULTURE DEFINES ITS SPACE

11. **HERESY OR NOT TO BE: EATING THE FRUIT AND TOSSING THE PEEL**
Elisha Ben Avuyah | Talmud Bavli Hagiga 15a
12. **RABBAN GAMLIEL TAKES A PISS: NEGOTIATING PUBLIC SPACE IN A MULTI-CULTURAL SOCIETY**
Mishna Avodah Zarah 3:4
13. **THE IVORY TOWER, PLATO'S CAVE AND THE FIRST STORY OF TIKKUN OLAM**
R. Shimon bar Yochai in the Cave | Talmud Bavli Shabbat 33b
14. **THE TALES OF THE DESTRUCTION: KAMTZA & BAR KAMTZA**
Talmud Bavli Gittin 55b

IDS AND EGOS, HUSBANDS AND WIVES

15. **DESIRE AND AUTHENTICITY: THE TZITZIT AND THE HARLOT**
Sifrei Numbers 115
16. **FREEDOM, INTIMACY AND THE MARITAL BED: HERUTA SEDUCES HER HUSBAND**
Babylonian Talmud Kiddushin 81b
17. **"SPIT IN MY EYE": THE WIFE, THE HUSBAND AND THE SERMON MARRIAGE COUNSELING**
Rabbi Meir, Leviticus Rabbah 9:9

EPILOGUE: ENTERING AND EXITING

18. **NEHUNIA BEN HAKANE - ENTERING AND EXITING**
Mishna Brachot 4:2

Rabbi Mishael Zion is the Community Scholar and Rabbi of the Bronfman Fellowships, a community of over 1,000 young Jewish leaders in Israel and America, and a faculty member at the Mandel Leadership Institute in Jerusalem. He is the author of the celebrated [A Night to Remember: The Haggadah of Contemporary Voices](#) (English, 2007) and the Israeli best-seller [HaLaila HaZeh: Haggadah Yisraelit](#) (Hebrew, 2004), and is currently working on *Esther: A New Israeli Commentary* (forthcoming, 2017).

Talmudic Stories Compilations

A Bride for One Night: Talmud Tales by Ruth Calderon, translation Ilana Kurshan (BYFI '96)

Calderon, a secular Israeli scholar of the Talmud and a former Knesset member, rewrites talmudic tales as richly imagined fictions, drawing us into the lives of such characters as the woman who risks her life for a sister suspected of adultery; a humble schoolteacher who rescues his village from drought; and a wife who dresses as a prostitute to seduce her pious husband in their garden. Breathing new life into an ancient text, "A Bride for One Night" offers a surprising and provocative read, both for anyone already intimate with the Talmud and for anyone interested in one of the most influential works of Jewish literature.

The Book of Legends / Sefer HaAgaddah, ed. Bialik and Rawnitsky, Schocken.

Focus specifically the section on the Talmudic Rabbis, Part II "The Deeds of the Sages" - Reading through a bunch of Rabbinic stories is the best way to enter the mind of the Rabbis. Bialik and Rawnitsky's classic is still the unrivalled collection of the Rabbinic stories in a readable volume. Reading through the sections describing the Rabbis biographies - although highly un-"academic" - will give you the best base for understanding the stories cultural and textual context.

Rabbinic Stories, translated and introduced by Jeffrey Rubenstein, The Classics of Western Spirituality Series, Paulist Press

Alongside his academic books, Rubenstein created this volume of basic translations and simple analysis with many basic insights.

See also Dr. Jon Levisohn's list: [What Sugyot Should An Educated Jew Know?](#)

*Other authors include Ari Elon and Admiel Kosman. Gershon Schwartz's book, *Swimming in the Sea of Talmud* (JPS, 1998) that presents several dozen texts with light, informal commentary." And Rabbi Louis Jacobs, *The Talmudic Argument* (Cambridge University Press, 1984), which contains a great list of such sugyot together with a masterful exposition of each in clear English."*

Academic Scholarship

Jeffrey L. Rubenstein, **Talmudic Stories: Narrative Art, Composition and Culture**, Baltimore: Johns Hopkins University Press, 1999.

Jeffrey L. Rubenstein, **The Culture of the Babylonian Talmud**, Baltimore: Johns Hopkins University Press, 2003.

Daniel Boyarin, **Carnal Israel: Reading Sex in the Talmudic Culture**, Berkeley: University of California Press, 1993.

Charlotte Fonrobert and Martin Jaffee, **The Cambridge Companion to The Talmud and Rabbinic Literature**, Cambridge: Cambridge University Press.

Leib Moscovitz, **Talmudic Reasoning**, Paul Mohr Verlag, 2002

SECTION I.

“Companionship or Death”: **Stories of Relationships in the Talmud**

1. The Greatest Havruta: Rabbi Yohanan and Resh Lakish

Background sources

1. Yerushalmi Shabbat 44a

Rabbi Yohanan and Resh Lakish studied the seventh chapter of Shabbat for three and a half years. For every one of the 39 *melakhot* of Shabbat, they identified 39 *toladot* (derivatives).

רבי יוחנן ור"ש בן לקיש עבדין הוויי בהדא פירקא תלת שנין ופלוג. אפקין מיניה ארבעין חסר אחת תולדות על כל חדא וחדא.

2. Bavli Ta'anit 8a

Resh Lakish would repeat the mishna 40 times – one time for each of the days in which the Torah was given to Moses at Sinai – and only then he'd go in to study with R. Yohanan.

ריש לקיש היה מסדר משנתו ארבעים פעם כנגד ארבעים יום שניתנה תורה, ונכנס לפני רבי יוחנן.

3. Bavli Sanhedrin 24a

Ulla said: Seeing Resh Lakish learning in the Beit Midrash, was like experiencing him taking mountains and crushing them one against the other.

אמר עולא: הרואה את ריש לקיש בבית המדרש כאילו עוקר הרים ושוחן זה בזה.

4. R. Yohanan's beauty | Bava Metzia Page 84b

Rabbi Yohanan said: "I have survived from the beautiful of Jerusalem."

One who wishes to see the beauty of Rabbi Yohanan should bring a brand new silver cup and fill it with the red seeds of the pomegranate and place around its rim a garland of red roses, and let him place it at the place where the sun meets the shade, and that vision is the beauty of Rabbi Yohanan. [...]

Rabbi Yohanan did not have splendor of face [i.e. a beard].

5. Resh Lakish's brigandry | Bavli Gittin 47a

Resh Lakish sold himself as a Gladiator. He brought with him a sack with a lead ball tied in it, saying: It's known that on the last day (of the fights) – anything you ask of them – they'll do for you, so that your blood is "let". On the last they asked him: How would you like to compete in the arena?

Resh Lakish answered: I'd like everyone to be tied and seated in the middle, and each one of you will receive from me (only) a strike and a half.

The tied him and sat them down. Each one – when he'd strike him but one strike – they'd die, but their teeth would show and they looked like they were smiling (and the other gladiators didn't think he was dead, for the sack covered the lead ball, and they thought it was only a dry punch).

He would say to him: You're smiling at me? I still have half a blow to give!

(and in this way he managed to) kill them all, and was released from service as a Gladiator.

He came home and sat down to eat and drink.

He daughter said to him: Would you like a bed to lie down on?

He answered her: My stomach is my pillow.

Tosafot: Resh Lakish sold himself – This story must have taken place before he did *Teshuva*, otherwise he wouldn't have treated himself in such a way.

6. Bavli Yoma 86b

Resh Lakish said: Great is the power of *Teshuva*, for a person's sins become like good deeds!

ריש לקיש: גדולה תשובה שזדונות נעשות לו כזכויות

The Tragic Tale of Rabbi Yohanan and Resh Lakish

Bavli Bava Metzia 84a

One day Rabbi Yohanan was swimming in the Jordan.

Resh Lakish saw him and thought he was a woman.

He dug his spear into the Jordan and leaped to the other side of the Jordan.

R. Yohanan said to him: "This strength of yours—for Torah!"

Resh Lakish said to him: "This beauty of yours—for women!"

R. Yohanan said to him: "If you will return/repent, I will give you my sister, who is more beautiful than I."

Resh Lakish accepted [the offer] upon himself.

Resh Lakish tried to jump back to bring his clothing – but he was not able to.

R. Yohanan taught Resh Lakish Bible and he taught him Mishna, and he turned him into a great man.

One day the Beit Midrash was divided over an issue: "The sword and the knife and the spear and the sickle – from when do they "receive tume'ah"? From the moment their manufacture is complete."

And when is their manufacture complete?

Rabbi Yohanan said, "When they are honed in the furnace."

Resh Lakish said, "When they are burnished in the water."

Rabbi Yohanan said, "A marauder knows his maraudership!"

Resh Lakish said to him: "What good have you done me? There they called me Rabbi and here they call me Rabbi."

R. Yohanan said to him: "I've done you good by bringing you under the wings of the Shekhina."

Rabbi Yohanan became severely depressed.

Resh Lakish became severely ill.

יום אחד היה שוחה רבי יוחנן בירדן
ראה אותו ריש לקיש וחשב שהוא אשה
תקע את הרומח שלו בירדן וקפץ לצד השני
של הירדן.
אמר לו: כוחך לתורה!
אמר לו: יופייך לנשים!
אמר לו: אם תחזור בך – אתן לך את אחותי,
שיפה היא ממני.
קיבל עליו.
רצה לחזור להביא את בגדיו – ולא יכל
לחזור.

לימד אותו מקרא ומשנה, ועשה אותו אדם
גדול.
יום אחד היו חולקים בבית המדרש:
"הסייף והסכין והפגיון והרומח ומגל יד
ומגל קציר מאימתי מקבלין טומאה - משעת
גמר מלאכתן". ומאימתי גמר מלאכתן?
רבי יוחנן אומר: משיצורפם בכבשן.
ריש לקיש אומר: משיצחצחן במים.
אמר לו: לסטים בלסטיותיה יודע [שודד
בעסקי השוד שלו יודע]!
אמר לו: ומה הועלת לי? שם רבי קראו לי,
וכאן רבי קראו לי.
אמר לו: הועלת לי שְקִירְבְתִי אוֹתָךְ תַּחַת
כַּנְפֵי הַשְּׁכִינָה.
חלשה דעת רבי יוחנן
נחלש [נחלה] ריש לקיש.

RASHI COMMENTARY

Resh Lakish saw him – Who was a gladiator and a marauder.

Your strength for Torah – how suitable is your strength for carrying the burden of Torah.

Your beauty for Women – how suitable is your beauty for women.

Was not able – To jump as before, for once he accepted the burden of Torah upon himself, his power was diminished. [As it is written: "The Torah exhausts the power of a person" (Sanhedrin 26b)].

R. Yohanan's sister came and cried before R. Yohanan: "Have mercy on my children!"
 R. Yohanan quoted to her a verse: "Leave your orphans with Me; I will rear them' (Jeremiah 49:11)."
 "For the sake of my widowhood!?" she cried.
 He said to her: 'Let your widows rely on Me' (ibid.)."

Resh Lakish passed away.
 Rabbi Yohanan grieved deeply after him.
 The scholars said: "What shall we do to make him feel better? Let's bring Rabbi Elazar ben P'dat, whose memory of traditions is sharp, and sit him down before him."
 They brought Rabbi Elazar ben P'dat and sat him down before him. After everything Rabbi Yohanan said, Rabbi Elazar ben P'dat would say to him: "There is a tradition that supports you."
 R. Yohanan said: "You are like Ben Lakish!? Ben Lakish ["son of the difficult one"]—to everything I would say he would pose twenty-four difficulties, and I would give him twenty-four solutions, and throughout the traditions became clearer.
 And [all] you [can] say [is]: "There is a tradition that supports you"? Don't I already know that what I said was correct?"
 R. Yohanan would go out, ripping his clothes, crying and saying: "Ben Lakish, where are you! Ben Lakish, where are you?!"
 And he would scream so until he lost his mind.
 The scholars prayed for mercy for him and he passed away.

בא אחותו בככי, אמרה לו:
 עשה בשביל בני!
 אמר לה:
 "עזבה יתמיך אני אחיה." (ירמיהו מט:יא)
 עשה בשביל אלמנותי! –
 אמר לה: "ואלמנותיך עלי תבטחו" (ירמיהו מט:יא).

נחה נפשו של רבי שמעון בן לקיש.
 והיה מצטער רבי יוחנן אחריו הרבה.

אמרו רבנן: מי ילך ליישב את דעתו?
 ילך רבי אלעזר בן פדת, שמחודדים שמועותיו.
 הלך ישב לפניו.
 כל דבר שהיה אומר רבי יוחנן, אמר לו ברייתא שמסייעת לו.
 אמר: את כמו בן קיש? בן לקיש, כאשר הייתי אומר דבר – היה מקשה לי עשרים וארבע קושיות, והייתי משיב לו עשרים וארבע תשובות, וממילא נתרווחה השמועה. ואתה אומר לי ברייתא שמסייעת לי! האם איני יודע שיפה אני אומר? היה הולך וקורע בגדי, ובוכה ואומר:
 היכן אתה בן לקיש?
 היכן אתה בן לקיש?
 והיה צווח עד שיצאה דעתו.
 ביקשו חכמים רחמים עליו ונחה נפשו.

RASHI COMMENTARY

The sword and the knife – It is a mishna in Tractate Kelim, 14:5.

A brigand knows his brigandry – since you were a brigand, you are adept in the way of creating such tools of brigandry.

Called me Rabbi – I was the Rabbi and master of all brigands.

R. Yohanan's sister – who was Resh Lakish's wife.

Cried before him – before R. Yohanan so that he'd pray for her husband.

Grieved deeply – he regretted having brought about Resh Lakish's death, for he could never find a learned student like him

Receiving Tume'ah - All tools are susceptible to receiving *tume'ah*, ritual impurity. But raw materials cannot receive *tume'ah*. Thus the question arises – when does something turn from a "raw material" into the definition of a "tool". This is the main subject of Tractate *Kelim*.

PERSPECTIVES ON HAVRUTA

1. Sharpening: Talmud Bavli Ta'anit 7a

R. Hama said: ...Just as in the case of iron, when one implement sharpens another, so too do two Torah scholars sharpen each other when they discuss questions of Halakhah together.

R. Raba Bar Bar Hanna said: Why were the words of Torah analogized to Fire?

For just as fire cannot be made to burn with one piece of wood alone, so too the words of Torah cannot be retained by someone who studies alone.

אמר רבי חמא חנינא: מאי דכתיב (משלי כז יז) ברזל בברזל יחד [ואיש יחד פני רעהו]? לומר לך: מה ברזל זה, אחד מחדד את חברו - אף שני תלמידי חכמים מחדדין זה את זה בהלכה.
אמר רבה בר בר חנה: למה נמשלו דברי תורה כאש? - שנאמר (ירמיהו כג כט) הלא כה דברי כאש נאם ה' [וכפטיש יפציץ סלע], לומר לך: מה אש אינו דולק יחיד - אף דברי תורה אין מתקיימין ביחיד.

2. Listening: Talmud Bavli Shabbat 63a

Rabbi Jeremiah said in the name of **R. Simeon son of Lakish**: When two scholars are amiable to each other in their discussion of Halakhah, the Holy Blessed One listens to them, for it is said, *'Then they that feared the Lord spoke one with another: and the Lord hearkened, and heard'*; now speech can only mean with gentleness, [. . .]

Rabbi Abba in the name of **R. Simeon son of Lakish**: When two scholars pay heed to each other in Halakhah, the Holy Blessed One listens to their voice, as it is said: *'Thou that dwellest in the gardens. The companions hearken to your voice: cause me to hear it.'* But if they do not do thus, they cause the Shekhinah [the Divine presence] to depart from Israel, as it is said: *'Flee my beloved, and be you like etc.'*

א"ר ירמיה אמר ר' שמעון בן לקיש: שני תלמידי חכמים הנוחין זה לזה בהלכה הקדושה ברוך הוא מקשיב להן שנאמר (מלאכי ג, טז) אז נדברו יראי ה' וגו' אין דיבור אלא נחת שנאמר (תהלים מז, ד) ידבר עמים תחתינו ...
אמר רבי אבא אמר רבי שמעון בן לקיש: שני תלמידי חכמים המקשיבים זה לזה בהלכה הקדושה ב"ה שומע לקולן שנאמר (שיר השירים ח, יג) "היושב בתים בגנים חברים מקשיבים לקולך השמיעני" ואם אין עושין כן גורמין לשכינה שמסתלקת מישראל שנאמר (שיר השירים ח, יד) "ברח דודי ודמה" וגו'.

3. Fighting: Talmud Bavli Kiddushin 30a-b

Rabbi Hiyya bar Abba said: Even the parent and child, the teacher and disciple, who study Torah at the same gate become enemies of each other.

Yet they do not move from there until they come to love each other, as it is written:

"Therefore it is said in the Book of the Wars of the Lord, 'Vahev at Sufah.' Read it not as *"at Sufah"* [a place name] but as *"at sofah" - at the end.*" [Numbers 21:14]

אמר רבי חייא בר אבא: אפילו האב ובנו, הרב ותלמידו שעוסקין בתורה בשער אחד, נעשים אויבים זה את זה ואינם זזים משם עד שנעשים אוהבים זה את זה, שנאמר: "אֵת וְהָב בְּסוּפָה", אל תקרי בְּסוּפָה, אלא בְּסוּפָה.

רש"י: "מתוך שמקשים זה על זה, ואין זה מקבל דברי זה, נראין כאויבים, והכי דריש לה (כלומר הדרוש על הפסוק הוא): 'ספר מלחמות' - מלחמה שעל ידי ספר, זוהב בסופה' - אהבה יש בסופה"

4. Cross Ventilation: R. Nachman of Berslov, Likkutei Moharan II 7

And every person can raise great students! For when two people are conversing together about their relationships with God, then when one of them illuminates/makes something shine for his companion in something he says, then his companion is considered at that moment like a student. And sometimes it is the opposite – that later the first one will receive from his friend some word that shines, and then he will become like a student of his companion. And every person must dedicate time and effort to occupy themselves in this (raising students), for "God did not create the world to be

יכל אדם יכול לקיים זאת, להעמיד תלמידים, כי קששנים מדברים יחד ביראת שמים אזי קששחד מאיר לתברו באיזה דבור נחשב חברו אצלו בחינת תלמיד ולפעמים נעשה להפך דהינו קששחד כך הוא מקבל מחברו איזה דבור אזי נעשה הוא בחינת תלמיד לגבי חברו וצריך כל אדם לנהר, להשתדל ולעסק בזה כי "לא תהו בראיה לשבת יצרה" (ישעיה מ"ה) כי צריך כל אחד לעסק בישובו של עולם שיהיה העולם ממלא מבני אדם כמו שכתוב (בראשית א) : "ומלאו את הארץ" כי זה עקר ישוב העולם קשהעולם ממלא מבני אדם, הינו מבני דעה

chaos, rather for it to be populated” (Isaiah 45) – for every person must populate the world, that it should be full of human beings, as it is written “fill the earth” (Genesis 1) – for this is the essential act of populating the world: when it is full of human beings, i.e. full of people of knowledge.

2. Rabbis, Wives and the Other Woman: An Unforgiving Tale for Yom Kippur

Rav Rehumei and his Wife | Talmud Bavli Masechet Ktubot Page 62b

Rav Rehumi was always to be found [in the academy] of Raba at Mahoza. His habit was to return home on the Eve of every Day of Atonement.

רב רחומי היה נמצא לפני
[בית המדרש] של רבא במחווא.
היה רגיל שהיה בא לביתו
כל ערב יום הכיפורים.

One day the learning, the Torah, she enticed him.
His wife was expecting him:
"Now he'll come"
"Now he'll come"
He did not come.
She weakened –
a tear flowed from her eye
He was sitting on a roof –
the roof collapsed under him
and he died.

יום אחד
משכה אותו השמועה [הלימוד].
היתה מצפה לו אשתו:
"עכשיו בא"
"עכשיו בא"
לא בא.
חלשה דעתה –
ירדה דמעה אחת מעינה.
היה יושב בגג –
נפל הגג מתחתיו
ונחה נפשו.

1. Read the story and divide it into scenes.
2. Ask as many questions as possible about the story. For example: Why would Rav Rehumei come back every year?
3. Identify the important characters in this drama. How do you imagine each one of them?

Rav Rehumei and his Wife: Additional Questions for Havruta

1. Why would Rav Rehumei return specifically on the Eve of Yom Kippur?
2. "The Torah pulled him" – What is the image of Torah learning that arises from this metaphor? *See also Bavli Eruvin 54b*
3. "A tear flowed from her eye" – *see Bavli Baba Metzia 59a. What does this add to your understanding of the role of Rav Rehumei's wife in the story?*
4. "He was sitting on a roof" – what does this location/metaphor add? *See also Dvarim 22:8.*
5. What is this story trying to tell us? Why was this story told?

Talmud Bavli Masechet Eruvin Page 54b

R. Shmuel son of Nahmani said:

What is the meaning of the verse

"A lovely hind and a graceful doe, let her breasts satisfy you at all times; with her love will you be ravished always" (Proverbs 5:19).

Why were the words of Torah compared to a doe?

To teach you: just as the doe's womb is narrow, and she is pleasurable for her companion every time like the first time – so the words of Torah are pleasurable for those who learn them every time like the first time.

אמר רבי שמואל בר נחמני:

מאי דכתיב [מהו שכתוב]

"אֵילַת אֲהָבִים וַיַּעֲלֶת חֵן דְּדָיָהּ וַיִּרְוַךְ כָּכָל עֵת פְּאַתְהָבָתָהּ תְּשֻׁגָה תְּמִיד" (משלי ה: ט)

למה נמשלו דברי תורה לאילת?

לומר לך: מה אילה רחמה צר, וחביבה על בועלה כל

שעה ושעה כשעה ראשונה –

אף דברי תורה חביבין על לומדיהן כל שעה ושעה כשעה ראשונה.

Talmud Bavli Masechet Baba Metzia Page 59a

R. Hanina, son of R. Idi, said: What is meant by the verse "You shall not deceive your fellow companions"? — Wrong not a people that is with you in learning and good deeds.

Rav said: One should always be heedful of deceiving his wife, for since her tear is frequent – her deceit is at hand.

R. Eleazar said: Since the destruction of the Temple, the gates of prayer are locked, for it is written, "Also when I cry out, he shutteth out my prayer"

(Lamentations 3). Yet though the gates of prayer are locked, the gates of tears are not, for it is written, "Hear my prayer, O Lord, and give ear unto my cry; hold not thy peace at my tears." (Psalms 39).

אמר רב חננא בריה דרב אידי:

מאי דכתיב "ולא תוננו איש את עמיתו" –

עם שאתך בתורה ובמצוות אל תוניהו.

אמר רב: לעולם יהא אדם זהיר באונאת אשתו, שמתוך שדמעתה מצויה אונאתה קרובה.

אמר רבי אלעזר: מיום שנחרב בית המקדש ננעלו שערי

תפילה, שנאמר +איכה ג'+ גם כי אזעק ואשוע שתם

תפילתי. ואף על פי ששערי תפילה ננעלו שערי דמעות

לא ננעלו, שנאמר +תהלים ל"ט+ שמעה תפילתי ה'

ושועתי האזינה אל דמעתי אל תחרש.

Rashi: Her deceit is at hand: the presence of her tear quickly brings calamitous retribution for the deceit.

The Context: The Background Mishna and Two additional Stories

Bavli Ketubot 61a-63b

תלמוד בבלי מסכת כתובות דף סא-סג :

MISHNAH.

One who, by vow, interdicts his wife from intercourse,
Beit Shammai say, [she must wait] two weeks.
Beit Hillel say one week.
Students who leave for the purpose of studying Torah without the consent of their wives [have] thirty days;
laborers, one week.
[The law of providing sexual] pleasure [to one's wife] that is stated in the Torah [is as follows]: one at leisure, daily; laborers, twice a week; donkey drivers, once a week; camel drivers, once every thirty days; navigators every six months; these are the words of Rabbi Eliezer.

מתני'.

המדיר את אשתו מתשמיש המטה –

בית שמאי אומרים : שתי שבתות,

בית הלל אומרים : שבת אחת.

התלמידים יוצאין לתלמוד תורה
שלא ברשות – שלשים יום,
הפועלים - שבת אחת.

העונה האמורה בתורה :

הטיילין - בכל יום,

הפועלים - שתיים בשבת,

החמרים - אחת בשבת,

הגמלים - אחת לשלשים יום,

הספנים - אחת לששה חדשים,

דברי רבי אליעזר.

Talmud / Gemara

"THESE ARE THE WORDS OF R. ELIEZER."

Rabbi Beruna stated in the name of Rav: The *halachah* follows Rabbi Eliezer.

R. Adda bar Ahavah stated in the name of Rav:

This is the view of Rabbi Eliezer *only*, but the rabbinic majority ruled: Students may go away to study Torah without the permission [of their wives even for] two or three years.

Raba stated: The Rabbis relied on **R. Adda bar Ahavah** and act accordingly on their lives.

Thus Rav Rehumei...

"דברי רבי אליעזר"

אמר רב ברונא אמר רב : הלכה כרבי אליעזר.

אמר רב אדא בר אהבה אמר רב :

זו דברי ר' אליעזר, אבל חכמים

אומרים : התלמידים יוצאין לת"ת ב' וג' שנים שלא ברשות.

אמר רבא : סמכו רבן אדרב אדא בר

אהבה ועבדי עובדא בנפשייהו.

כי הא דרב רחומי...

Yehuda bar R. Hiyya and his father in law, Rabbi Yanai

Talmud Bavli Masechet Ktubot Page 61a

Judah the son of R. Hiyya
 who was the son-in-law of R. Yannai [the leader of
 Palestinian Jewry in the 3rd century]
 went and studied at the Yeshiva
 and every Sabbath eve he would come home.
 Whenever he arrived the people saw a pillar of fire
 preceding him.
 One day the learning, the Torah, pulled him.
 Not seeing that sign, R. Yannai said to those
 [around him]:
 "Overturn his bed,
 for had Judah been alive he would not have
 neglected the performance of his marital duties".
 This [remark] was "like an error that proceeds
 from the ruler" (Kohelet 10:5), for [in
 consequence] Judah's soul returned to its eternal
 rest.

יהודה בנו של רבי חייא
 חתנו של רבי ינאי היה.

הלך וישב בישיבה
 וכל בין השמשות היה בא לביתו.

וכאשר היה בא –
 היו רואים מלפניו עמוד של אש.

יום אחד משכתו השמועה.

כיון שלא ראו את אותו הסימן,
 אמר להם רבי ינאי:
 "הפכו את מטתו,
 שאילמלי יהודה קיים לא ביטל עונתו."

היתה "כשגגה שיוצא מלפני השליט"
 ונחה נפשו.

Rashi: Overturn his bed: As is done during mourning, when the mourners must overturn their beds.

1. Read the story and divide it into scenes.
2. Ask as many questions as possible about the story. For example: Why would Rabbi Yanai's statement be enough to end young Yehuda's life?
3. Returning on Sabbath eve – see the preceding mishna, and the discussion of the mitzvah of Onah there.
4. Pillar of Fire – where do we know this pillar from? See Shemot 13:21-24, Bamidbar 14:14. What is the significance of this sign? See also Shemot 34:27-35.
1. Can you discern from R. Yanai's actions his ideology regarding the tension between home and the yeshiva?
 Compare his opinion about the Mitzva of Shmita, Bavli Sanhedrin 26a.
5. What is this story *about* in your opinion? Offer various readings.

R. Yosef Bar Rava and his father, Rava

Talmud Bavli Masechet Ktubot Page 61b

R. Joseph the son of Rava
his father sent him to the academy under R. Yosef¹.
They arranged allowances [for his wife] for him [to
stay there for] six years.

Having been there three years,
the eve of the Day of Atonement approached.
He said, 'I will go and see my family'.
When his father heard
He took up a weapon and went out to meet him. He
said to him: 'You have remembered your *zonah*,
your prostitute!'
Another version: He said to him, 'You have
remembered your *yonah*, your love!'
They quarreled.
Neither the one nor the other broke.

רב יוסף בנו של רבא
שלח אותו אביו לשיבה לפני רב יוסף,
פסקו לו [מזונות] שש שנים.

כאשר היה שלוש שנים,
הגיע ערב יום הכיפורים,
אמר:
אלך ואראה את אנשי ביתי.

שמע אביו,
לקח נשק ועמד לפניו.

אמר לו: זונתך נזכרת?
יש שאומרים אמר לו: יונתך נזכרת?

הוטרדו.
לא זה הפסיק ולא זה הפסיק.

Rashi: Neither one broke – they did not eat the meal of Yom Kippur after which you stop eating and the fast begins. The last meal on the eve of Tisha b'Av and Yom Kippur is called *seudah mafseket* – the breaking meal.

2. Why does young Rav Yosef want to go home?
3. Why is his father so adamant to prevent his son from coming home? What was he afraid of?
How would you define his ideology on the tension between home and the yeshiva?
4. Each version of Rava's statement to his son adds a different flavor to the story. What differences do you hear between the two statements? See for example Song of Songs 2:14.
5. "Neither one nor the other broke" – some interpretations mean this to understand that neither of them managed to eat before the fact (*seuda mafseket*), others cherish the ambivalence. What do you understand from this image?

Compare all three stories:

- a. What relationships are in the focus of each story?
- b. Can you suggest a progression from the first to the last story?
- c. What is the significance of time and space in each one of them? Where and when do they take place?

¹ Rava and Rav Yosef were the most prominent Rabbis in Babylonia's two big cities in their day.

3. Ilfa Gets a Job: Hunger and Achievement in the Talmud

Talmud Bavli Taanit 21b

Ilfa and R. Yohanan were studying Torah.
They were in extreme need (financially).
They said: Let us arise and leave and go into commerce, and fulfill in ourselves the verse: “For there shall be no needy among you” (Deut. 15:4).
They left, and sat by a rickety wall.
They were eating bread.
Two serving angels came².
Rabbi Yohanan heard them,
One saying to the other:
Let's drop this wall on them and kill them!
For they are relinquishing eternal life and busying themselves in temporal life!
Said the other: Leave them be, for there is one among them for whom the time is worthy [who will rise to greatness].
Rabbi Yohanan heard, and Ilfa did not hear.

Said R. Yohanan to Ilfa: Did you hear something?
He said to him: No.
R. Yohanan said: Since I heard it, and Ilfa didn't – we can learn from this that it is for me that the time is worthy.
Said R. Yohanan to Ilfa: I will return, and fulfill in myself the verse: “For the poor shall never cease out of the land” (Deut. 15:11).
Rabbi Yohanan returned, Ilfa did not return.
By the time Ilfa returned, R. Yohanan reigned³.
They [the students] said to him [in honorific third person]: If that person would have sat and studied – that person would not have reigned⁴.

אילפא ורבי יוחנן היו לומדים תורה.
היה דחוק להם (=מצבם הכלכלי) מאוד.
אמרו: נקום ונלך ונעשה עסק ונקיים בעצמנו: “אפס כי לא יהיה בך אביון” (דברים טו:ד).
הלכו, ישבו תחת כותל רעוע.
היו אוכלים פת.
באו שני מלאכי השרת.
שמע אותם רבי יוחנן,
שאמר אחד לחבירו:
נשליך עליהם כותל זה ונהרגם!
שמניחים חיי עולם ועוסקין בחיי שעה!
אמר לו השני: עזוב אותם, שיש ביניהם אחד שקיימת לו השעה.
רבי יוחנן שמע, אילפא לא שמע.

אמר לו רבי יוחנן לאילפא: שמע מר משהו?
אמר לו: לא.

אמר: משום ששמעתי אני ואילפא לא שמע – שמע מינה שלי קיימת השעה.
אמר לו רבי יוחנן: אחזור ואקיים בעצמי “כי לא יחדל אביון מקרב הארץ”.
רבי יוחנן חזר, אילפא לא חזר.
עד שחזר אילפא מלך רבי יוחנן.
אמרו לו [רש"י: התלמידים]: אם היה יושב מר ולומד – לא היה מר מולך.

הלך, תלה את עצמו על תורן הספינה,
אמר: אם יש מי שישאל אותי דבר בברייתות של רבי חייא ורבי אושעיא ולא אפשר לו ממשנתנו [=המשנה שלנו], אקפוץ מתורן הספינה ואטבע.

² Maharscha אגודות אגודות: This refers to the two kinds of angels that follow a person: on the right the positive one, and on the left the judgmental one, and since they sat in a dangerous place, the judgmental angel took license to attack them.

³ Psuedo-Rashi: **Reigned** – they had nominated R. Yohanan to serve as Rosh Yeshiva, since the custom was whomever is the Rosh Yeshiva they would finance him as one of their own and enrich him.

⁴ Tosafot: **They said to Ilfa** – they said this in challenge: “if you would have stayed, Ilfa, do you really think you would have instead become Rosh Yeshiva?” And some interpret that they said this straightforwardly, referring to Rabbi Yohanan, saying: If you, Ilfa, would have sat, Rabbi Yohanan would certainly not have reigned.

He [Ilfa] went and hung himself on the mast of the ship, and said:

If there is anyone who can ask me a question about the *baraitot* of Rabbi Hiyya and Rabbi Oshaya and I cannot show him how this is derived from our *Mishna*– I will jump off the mast and drown.

An old man came and quoted the following Baraita (Tosefta Yevamot 6:10):

One who says [to the trustees of his estate]: “**Grant** my children one *shekel* a week [in allowances after my death]

– but it turns out they are in need of receiving a *Sela* [=4 shekels] – the trustees can grant them a *Sela*.

But if he said: “**Only** grant them one *shekel* a week” – they do not grant them more than a shekel.

If he said: “When my children die, let others inherit in their place” – Whether he said “**grant** them one” or “**only** grant them one” – they do only grant them one shekel.

Ilfa said to him: Whose *mishna* is that? It is Rabbi Meir’s! For Rabbi Meir said (Gittin 14b): It is a *mitsva* to carry out the wishes of the deceased.

בא זקן אחד, שנה לו:

“האומר תנו שקל לבניי בשבת

והן ראויין לתת להם סלע –

נותנין להם סלע.

ואם אמר אל תתנו להם אלא שקל –

אין נותנין להם אלא שקל.

אם אמר: מתו ירשו אחרים תחתייהם

בין שאמר תנו, בין שאמר אל תתנו –

אין נותנין להם אלא שקל.”

אמר לו: זאת של מי היא? של רבי מאיר,

שאמר: מצוה לקיים דברי המת.

SECTION II.

Eighteen Classic Talmudic Stories Every Jew Should Study

**Behind the Scenes of the Rabbinic Intellectual
Revolution**

4. The Rabbinic Project: Yavneh and Her Sages

Leaving the Temple Behind | Avot d'Rabbi Natan 4

When Vespasian Ceaser came to destroy Jerusalem he said to the Jerusalmites:

“Fools, why do you seek to destroy this city and why do you seek to burn down the Temple? For what do I ask of you, but that you send me one bow or one arrow and I will leave you.”

They said to him: “Just as we went out against the first two who were before you and killed them, so, too, we will go out before you and kill you.”

When Rabbi Yochanan ben Zakkai heard this, he sent for the men of Jerusalem and said to them:

“My sons, why are you destroying this city, and why do you want to burn down the Temple? For what does he ask of you? Behold, he asks for nothing more than one bow or one arrow, and he will leave you alone.”

They said to him: Just as we went out against the two before him and killed them, so, too, we will go out before him and kill him.”

Vespasian had men stationed near the walls of Jerusalem

and everything that they heard they would write on an arrow and send it over the walls.

They wrote on an arrow and shot over the walls saying:

“Rabbi Yochanan Ben Zakkai is one of the admirers of Caesar, and he says so to the people of Jerusalem.

And after Rabbi Yochanan Ben Zakkai said it one day, and a second, and a third, and they did not accept it from him,

he sent for his students Rabbi Eliezer and Rabbi Yehoshua.

He said to them: “My sons, stand and take me out of here. Make me a coffin and I will sleep in it.”

Rabbi Eliezer held him at the feet and Rabbi Yehoshua held him at the head

and they walked around with him until sundown, until they got to the gates of Jerusalem.

The gatekeepers said to them: “Who is this?”

They said to them: “It is a corpse, and don’t you know that it is forbidden to leave a corpse in Jerusalem overnight?”

They said to them: “If he is dead, take him [out of the city].”

And they took him out and they carried him until they got to Vespasian.

כשבא אספסיינוס להחריב את ירושלים אמר להם [לקנאי העיר, המנהיגים את המורד]: שוטים! מפני מה אתם מבקשים להחריב את העיר הזאת ואתם מבקשים לשרוף את בית המקדש? וכי מה אני מבקש מכם אלא שתשגרו לי קשת אחת או חץ אחת ואלך לי מכם! אמרו לו כשם שיצאנו על שנים ראשונים שהם לפניך והרגנום כך נצא לפניך ונהרגך.
כיון ששמע רבן יוחנן בן זכאי שלח וקרא לאנשי ירושלים ואמר להם בני מפני מה אתם מחריבין את העיר הזאת ואתם מבקשים לשרוף את בית המקדש? וכי מהו מבקש מכם הא אינו מבקש מכם אלא קשת אחת או חץ אחת וילך לו מכם.
אמרו לו כשם שיצאנו על שנים שלפניו והרגנום כך נצא עליו ונהרגהו.
היו לאספסיינוס אנשים שרויין כנגד חומותיה של ירושלים וכל דבר ודבר שהיו שומעין היו כותבין על החצי וזורקין חוץ לחומה לומר שרבן יוחנן בן זכאי מאוהבי קיסר הוא.
וכיון שאמר להם רבן יוחנן בן זכאי יום אחד ושנים ושלושה ולא קבלו ממנו שלח וקרא לתלמידיו לרבי אליעזר ורבי יהושע אמר להם בני עמדו והוציאוני מכאן עשו לי ארון ואישן בתוכו. רבי אליעזר אחז בראשו רבי יהושע אחז ברגליו והיו מוליכין אותו עד שקיעת החמה עד שהגיעו אצל שערי ירושלים. אמרו להם השוערים מי הוא זה. אמרו להן מת הוא וכי אין אתם יודעין שאין מלינים את המת בירושלים. אמרו להן אם מת הוא הוציאוהו.
והוציאוהו והיו מוליכין אותו (עד שקיעת החמה) עד שהגיעו אצל אספסיינוס. פתחו הארון ועמד לפניו. אמר לו אתה הוא רבן יוחנן בן זכאי שאל מה אתן לך. אמר לו איני מבקש ממך אלא יבנה שאלך ואשנה בה לתלמידי ואקבע בה תפלה ואעשה בה כל מצות.

They opened the coffin and he stood before him.

He said to him: "You are Rabbi Yochanan Ben Zakkai! What can I give you?"

He said to him: "I request nothing other than Yavneh and her wise men, and the lineage of Rabban Gamliel.

I will go and teach my students there, and establish a House of Prayer and do there all the commandments.

Background on the Disciples of R. Yochanan ben Zakkai

R. Yochanan ben Zakkai was a student of Hillel and Shammai. He would say:

If thou hast learned much of the Torah, do not take credit for it; for this was the purpose of thy creation.

He would also say: Do not hasten to destroy the gentiles' temples so you wouldn't build with your own hands. You should not destroy brick temples since they [the Gentiles] will command you to build stone temples and you should not destroy stone temples since they will command you to build wooden temples'

If you were about to plant a tree, and they told you the Messiah was here, plant your tree first and then go to receive the Messiah.

If youngsters say to you: Lets go construct the Temple – don't listen to them. If elders say to you Lets go and destroy the temple – listen to them. For the constructions of youngsters are destruction, and the destructions of elders are constructions.

(Avut deRabbi Natan B Chap. 31; Midrash Tanaim, Hoffman edition, p. 58)
אבות דרבי נתן נוסחא ב פרק לא ד"ה רבן יוחנן

Mishna Pirkei Avot 2:8 משנה מסכת אבות פרק ב משנה ח

Rabban Yochanan ben Zakkai received the Torah from Hillel and from Shammai. He used to say: If you have learnt much Torah do not claim for yourself moral excellence, for to this end you were created.

Rabban Yochanan ben Zakkai had five disciples and these

are they: Eliezer ben Hyrcanus, Joshua ben Chananiah, Yosi the Priest, Shimon ben Natanel, and Elazar ben Arach.

He used to say their praise: Eliezer ben Hyrcanus is a plastered cistern which does not lose a drop; Joshua ben Chananiah -- happy is she that gave birth to him; Yosi the Priest is a saintly man;

רבן יוחנן בן זכאי קבל מהלל ומשמאי
הוא היה אומר
אם עשית תורתך הרבה אל תחזיק
טובה לעצמך כי לכך נוצרת. שלא נוצרו
הבריות על דברי הבטלה אלא על דברי תורה
שנאמר כי היא חייך ואורך ימים (דברים ל' כ')
[חייך בעולם הזה ואורך ימים] לעולם הבא:

הוא היה אומר אל תסתיר במותיהם
שלא תבנם בידך.
אל תסתיר [של לבנים שלא יאמרו לך
בא ועשם של אבנים].

אם היתה נטיעה בתוך ידך ויאמרו לך
הרי לך המשיח. בוא ונטע את הנטיעה
[ואח"כ צא והקבילו]. אם יאמרו לך
הילדים נלך ונבנה בית המקדש אל
תשמע להם ואם יאמרו לך הזקנים בוא
ונסתור בית המקדש שמע להם. מפני
שבנין ילדים סתירה וסתירת זקנים
בנין. ראייה לדבר רחבעם בן שלמה:

רבן יוחנן בן זכאי קבל מהלל ומשמאי
הוא היה אומר:
אם למדת תורה הרבה –
אל תחזיק טובה לעצמך, כי לכך נוצרת.

חמשה תלמידים היו לרבן יוחנן בן זכאי ואלו הן:
רבי אליעזר בן הורקנוס ורבי יהושע בן חנניה ורבי יוסי
הכהן ורבי שמעון בן נתנאל ורבי אלעזר בן ערך.
הוא היה מונה שבחן:
רבי אליעזר בן הורקנוס בור סיד שאינו מאבד טפה
רבי יהושע אשרי יולדתו
רבי יוסי חסיד
רבי שמעון בן נתנאל ירא חטא
ורבי אלעזר בן ערך מעין המתגבר

Shimon ben Natanel is fearful of sin; Elazar ben Arach is an ever-flowing spring. He used to say: If all the sages of Israel were in one scale of the balance and Eliezer ben Hyrcanus in the other, he would outweigh them all. Abba Shaul, however, said in his name: If all the sages of Israel, together with Eliezer ben Hyrcanus were in one scale of the balance, Elazar ben Arach would outweigh them.

הוא היה אומר:
 אם יהיו כל חכמי ישראל בכף מאזנים
 ואליעזר בן הורקנוס בכף שניה –
 מכריע את כולם.
 אבא שאול אומר משמו:
 אם יהיו כל חכמי ישראל בכף מאזנים
 ורבי אליעזר בן הורקנוס אף עמהם
 ורבי אלעזר [בן ערך] בכף שניה –
 מכריע את כולם.

PostScript: The Rabbinic Revolution: Redefining God, Human and Ritual

Redefining God | Babylonian Talmud, Tractate Yoma 69b

For R. Joshua b. Levi said: Why were they called men of the Great Assembly [Knesset]?

Because they restored the crown of the divine attributes to its ancient completeness.¹

[For] **Moses** had said: *'The great God, the mighty, and the powerful'*. (Deut. 10:17)

Then **Jeremiah** came and said: Foreigners are destroying His Temple. Where then are His awesome deeds? Therefore he did not say the 'awesome' [*nora*] (Jer. 32:17).

Daniel came and said: Foreigners are enslaving his sons. Where are His mighty deeds? Hence he omitted the word 'mighty' [*gibor*] (Dan. 9:4).

But they [**the men of the great assembly**] came and said: On the contrary! Therein lie His *mighty* deeds that He suppresses His wrath, that He extends long-suffering to the wicked. Therein lie His *awesome* powers: For but for the fear of Him, how could one [single] nation persist among the [many] nations!

But how could [the earlier] Rabbis [Jeremiah, Daniel] abolish something established by Moses?

R. Eleazar said: Since they knew that the Blessed Holy One is real, they could not ascribe false [things] to Him.

תלמוד בבלי, מסכת יומא ס"ט ע"ב
 דאמר רבי יהושע בן לוי: למה נקרא שמן אנשי כנסת הגדולה? שהחזירו עטרה ליושנה.
 אתא [=בא] משה אמר: 'האל הגדול הגבור והנורא' (דברים י יז).
 אתא [=בא] ירמיה ואמר: נכרים מקרקרין בהיכלו, איה נוראותיו?! לא אמר 'נורא'. (ירמיהו לב יח).
 אתא [=בא] דניאל אמר: נכרים משתעבדים בבניו, איה גבורותיו?! לא אמר 'גבור'. (דניאל ט ד).
 אתו אינהו ואמרו [=באו הם, אנשי כנסת הגדולה ואמרו]: אדרבה, זו היא גבורת גבורתו, שכובש את יצרו, שנותן ארך אפים לרשעים. ואלו הן נוראותיו, שאלמלא מוראו של הקדוש ברוך הוא היאך אומה אחת יכולה להתקיים בין האומות?!
 ורבנן היכי עבדי הכי ועקרי תקנתא דתקין משה? [=וחכמים, כלומר ירמיהו ודניאל כיצד עשו כך ועקרו תקנה שתיקן משה רבינו, לומר שלוש השמות בתפילה?]
 אמר רבי אלעזר: מתוך שיודעין בהקדוש ברוך הוא שאמיתי הוא, לפיכך לא כיזבו בו.

1. Deuteronomy 10:17

כי יי אלהיכם הוא אלהי האלהים ואדני האדנים האל הגדול הגבור והנורא אשר לא ישא פנים ולא יקח שחד.
 (17) For the LORD your God, He is God of gods, and Lord of lords, **the great God, the mighty, and the awful**, who regardeth not persons, nor taketh reward.

2. Jeremiah 32:18

עשה חסד לאלפים ומשלם עון אבות אל חיק בניהם אחריהם האל הגדול הגבור ה' צבאות שמו.
 (18) You show love to thousands but bring the punishment for the parents' sins into the laps of their children after them. Great and mighty God, whose name is the LORD Almighty.

3. Daniel 9:4

ואתפללה ליי אלהי ואתעודה ואמרה אנא אדני האל הגדול והנורא שמר הברית והחסד לאהביו ולשמרי מצותיו.
 (4) And I prayed unto the LORD my God, and made confession, and said: **'O Lord, the great and awful God**, who keepest covenant and mercy with them that love Thee and keep Thy commandments,

4. Amidah Prayerbook, Opening Blessing

ברוך אתה יי אלהינו ואלהי אבותינו אלהי אברהם אלהי יצחק ואלהי יעקב האל הגדול הגבור והנורא אל עליון
 Blessed are you, Lord our God and God of our Fathers, God of Abraham, God of Isaac and God of Jacob; **the great, mighty and awesome God**, God Most High...

Redefining Human | MIDRASH GENESIS RABBAH

"Noah walked with God" - **R. Judah** said: This may be compared to a king who had two sons, one grown up and the other a child. To the child he said, 'Walk with me,' but to the adult, 'Walk before me.'

Similarly, to Abraham, whose strength was great, He said: ' **Walk thou before Me**' (Gen. 17:1); Of Noah, whose strength was feeble it says, "**Noah walked with God**".

R.Nehemiah said: He might be compared to a king's friend who was plunging about in dark alleys, and when the king looked out and saw him sinking, he said to him, 'Instead of plunging about in dark alleys, come and walk with me.' But Abraham's case is rather to be compared to that of a **king** who was sinking in dark alleys, and when his friend saw him he shone a light for him through the window. Said he to him, 'Instead of lighting me through the window, come and show a light before me.'

בראשית רבה | מי מאיר למי

"את האלהים התהלך נח" - ר' יודה אמר: למלך שהיה לו שני בנים, אחד גדול ואחד קטון, אמר לקטון: "הלוך עימי" ולגדול "הלוך לפניי". כך אברהם שהיה כוחו יפה "התהלך לפני" (בראשית יז א), נח שכוחו רע "את האלהים התהלך נח".

ר' נחמיה אמר: לאוהבו שלמלך שהיה משתקע במבואות אפילים, הציץ המלך וראה אותו משתקע, אמר לו: "עד שאתה משתקע במבואות אפילים בא והלך עימי". אבל אברהם—למלך שהיה משתקע במבואות אפילים, הציץ אוהבו והתחיל מאיר לו דרך החלון, אמר לו: עד שאתה מאיר לי דרך החלון בא והאיר לי בפניי. כך אמר הקב"ה לאברהם אבינו: עד שאתה מאיר לי ממספוטמיה ומחברותיה בוא והאיר לפניי בארץ ישראל. הה"ד ויברך את יוסף ויאמר האלהים אשר התהלכו אבותי לפניו וגו' (בראשית מח טו).

Redefining Ritual | TALMUD BRACHOT 55A

As long as the temple existed – the altar would atone for Israel.

Now – a person's table atones for him

'כל זמן שבית המקדש קיים – מזבח מכפר על ישראל, ועכשיו – שלחנו של אדם מכפר עליו' (ברכות נה א)

5. Who is an Authority in the Jewish World? A Talmudic Tale of Tradition, Logic and Trust

1. Hillel and the Passover Take One: Tosefta Pesahim 4:13-14 | פרק ד הלכה יג | (ליברמן) פסחים מסכת פסחים

Once the fourteenth [day of Nisan] fell on the Sabbath.

They asked Hillel the Elder: Does the Passover [sacrifice] supersede the Sabbath?

He said to them: Do we have but one Passover [sacrifice] during the year that supersedes the Sabbath? We have more than 300 "Passovers" during the year, and they all supersede the Sabbath!

The whole [Temple] courtyard congregated around him.

He said to them: The *Tamid*, [the Regular sacrifice, offered each morning and twilight] is a communal sacrifice, and the Passover is a communal sacrifice.

Just as the Regular [sacrifice] is a communal sacrifice that supersedes the Sabbath, so the Passover is a communal sacrifice that supersedes the Sabbath.

Another proof: **Scripture** says in connection with the Regular sacrifice:

"*Present to me at its set time*" (Num 28:2), and it says in connection with the Passover: "*Keep the Passover at its set time*" (Num 9:2). **Just as the Regular [sacrifice], of which it says "At its set time", supersedes the Sabbath, so the Passover, of which it says "At its set time", supersedes the Sabbath.**

Moreover, it [can be deduced] from an **inference** [*qal va-homer*] If the Regular [sacrifice], for which one is **not** punished by being cut-off from the community (כרת) supersedes the Sabbath, **is it not logical** that the Passover, for which one is subject to the punishment of cutting-off, supersede the Sabbath?

In addition, **I have received a tradition** from my masters that the Passover supersedes the Sabbath. Not only the First Passover but even the Second Passover, and not only the communal Passover but even the individual Passover.

They said to him: What will the people do, for they did not bring their slaughtering knives and Passovers to the temple [prior to the Sabbath, since they did not know that they would be sacrificing on the Sabbath]?

He said to them: Leave them be. The Holy Spirit is upon them. **If they are not prophets, they are the sons of prophets.**

What did Israel do at that time? He whose Passover was a lamb hid the knife in its wool. He whose Passover was a kid [goat], tied the knife between its horns, and [thus] they brought their knives and Passovers to the temple, and they slaughtered their Passovers.

On that very day they appointed Hillel as *Nasi* (נשיא, Patriarch), and he would teach them the laws of the Passover.

פעם אחת חל [יום] ארבעה עשר [בניסן] להיות בשבת.

שאלו את הלל הזקן: [קרבן ה]פסח, מהו שידחה את השבת?

אמר להם: וכי פסח אחד יש לנו בשנה שדוחה את השבת? הרבה משלש מאות פסחים יש לנו בשנה ודוחין את השבת! תִּקְרְוּ עֲלֵיכֶם כָּל הַ[נְּאֻשִׁים ב] עֲזֵרָה [שִׁבְבִית הַמִּקְדָּשׁ].

אמר להם: [קרבן ה]תמיד - קרבן צבור, ו[קרבן ה]פסח - קרבן צבור. מה תמיד קרבן צבור ודוחה את השבת, אף פסח קרבן צבור דוחה את השבת!

דבר אחר: נאמר [לגבי קרבן ה]תמיד "מועדו" ונאמר בפסח "מועדו". מה תמיד שנאמר בו "מועדו" דוחה את השבת אף פסח שנאמר בו "מועדו" דוחה את השבת. ועוד קל וחומר: ומה תמיד שאין חייבין עליו [עונש] כרת דוחה את השבת - פסח שחייבין עליו [עונש] כרת אינו דין שידחה את השבת?!

ועוד מקובלני מרבתי שפסח דוחה את השבת. ולא פסח ראשון אלא פסח שני ולא פסח צבור אלא פסח יחיד.

אמרו לו: מה יהא על העם שלא הביאו סכינין ופסחין למקדש?

אמר להם: הניחו להם. רוח הקדש עליהם! אם אין נביאין הן בני נביאין הן.

מה עשו ישראל באותה שעה? מי שפסחו טלה טִמְנְוּ בְּצִמְרוֹ, גדי קָשְׂרוּ בֵּין קַרְנָיו - והביאו סכינין ופסחים למקדש ושחטו את פסחיהן.

בו ביום מינו את הלל נשיא והיה מורה להם בהלכות פסח.

2. Hillel and the Passover Take Two: Talmud Bavli Pesahim 66a | תלמוד בבלי פסחים 66א

Our sages have taught: This law was concealed from **Bnei Betera**.

Once the fourteenth [day of Nisan] fell on the Sabbath. They forgot and did not know whether the Passover supersedes the Sabbath or not. **Bnei Betera** said: Is there anyone here who knows whether the Passover supersedes the Sabbath or not?

They said to Bnei Betera: There is one man who came up from Babylonia, and **Hillel** the Babylonian is his name. He served the two great men of the generation, **Shemaya and Avtalion**, and he knows whether the Passover supersedes the Sabbath or not.

Bnei Betera sent and called for him. Bnei Betera said to Hillel: Do you know whether the Passover supersedes the Sabbath or not?

Hillel said to them: Do we only have one Passover during the year that supersedes the Sabbath? Do we not have many more that two hundred Passovers during the year that supersede the Sabbath?"

Bnei Betera said to Hillel: How do you know this?

Hillel said to them: **It says "at its appointed time" (Num 29:2)** in connection with the Regular [sacrifice], and it says **"at its appointed time" (Num 9:3)** in connection with the Passover. Just as **"at its appointed time" (Num 29:2)** [teaches that] the Regular sacrifice supersedes the Sabbath, so **"at its appointed time" (Num 9:3)** [teaches that] the Passover supersedes the Sabbath.

Also, it can be deduced **qal va-homer** (קל וחומר): If the Regular [sacrifice], for which one is not punished with excision, supersedes the Sabbath, then the Passover, for which one is punished with excision—is it not logical that it supersedes the Sabbath?"

Immediately they seated him at the head and appointed him **Nasi** over them, and he expounded the laws of the Passover throughout the day.

Hillel began to rebuke them [Bnei Beteira] with words. He said to them: What caused it that I should come up from Babylonia and that I should be the **Nasi** over you? Your laziness, that you did not serve the two great men of the generation, **Shemaya and Avtalion**.

They said to him: Master: **If one forgot** and did not bring a knife on the eve of the Sabbath, what [is the law]?

He said to them: This law I heard and forgot. But leave Israel be. If they are not prophets, they are the sons of prophets.

The next day, he whose Passover was a lamb stuck it [the knife] in its wool. He whose Passover was a kid [goat], stuck it between its horns.

Hillel saw the act and remembered the law and said: Thus I received the tradition from the mouth of **Shemaya and Avtalion**.

תנו רבנן: הלכה זו נתעלמה מבני בתירא. פעם אחת חל ארבעה עשר להיות בשבת, שכחו ולא ידעו אם פסח דוחה את השבת אם לאו.

אמרו: כלום יש אדם שיודע אם פסח דוחה את השבת אם לאו?

אמרו להם: אדם אחד יש שעלה מבבל, והלל הבבלי שמו, ששימש שני גדולי הדור שמעיה ואבטליון, ויודע אם פסח דוחה את השבת אם לאו.

שאלו וקראו לו;

אמרו לו: כלום אתה יודע אם הפסח דוחה את השבת אם לאו?

אמר להם: וכי פסח אחד יש לנו בשנה שדוחה את השבת? והלא הרבה יותר ממאתים פסחים יש לנו בשנה שדוחין את השבת.

אמרו לו: מניין לך?

אמר להם: נאמר "מועדו" בפסח ונאמר

"מועדו" (במדבר כח) בתמיד. מה "מועדו"

האמור בתמיד - דוחה את השבת אף "מועדו" האמור בפסח - דוחה את השבת.

ועוד, קל וחומר הוא: ומה תמיד שאין ענוש כרת דוחה את השבת, פסח שענוש כרת - אינו דין שדוחה את השבת?

מיד הושיבוהו בראש ומינוהו נשיא עליהם,

והיה דורש כל היום כולו בהלכות הפסח.

התחיל מקנטרן בדברים, אמר להן: מי גרם לכם שאעלה מבבל ואהיה נשיא עליכם -

עצלות שהיתה בכם, שלא שמתם שני גדולי הדור שמעיה ואבטליון.

אמרו לו: רבי, שכח ולא הביא סכין מערב שבת מהו?

אמר להן: הלכה זו שמעתי ושכחתי. אלא, הנח להן לישראל אם אין נביאים הן - בני נביאים הן.

למחר, מי שפסחו טלה - תוחבו בצמרו, מי

שפסחו גדי - תוחבו בין קרניו.

ראה מעשה ונזכר הלכה, ואמר: כך מקובלני מפי שמעיה ואבטליון.

3. Hillel and the Passover Take Three: Yerushalmi Pesahim 6:1, 33a | תלמוד ירושלמי פסחים לג ע"א

This law was concealed from **the elders of Betera**.

Once the fourteenth [day of Nisan] fell on the Sabbath, and the elders of Betera did not know whether the Passover supersedes the Sabbath or not.

They said: There is here a certain Babylonian named **Hillel**, who served **Shemaya and Avtalion**. He knows whether the Passover supersedes the Sabbath or not. Perhaps something good will come from him!?

Hillel said to the [Elders of Betera]: Do we have but one Passover alone throughout the whole year that supersedes the Sabbath? Do not many Passovers throughout the year supersede the Sabbath?

They [the elders of Betera] said: We already said - what good could come from you...

Hillel started to expound [the law] for them based on a topical analogy (*heqesh*), an inference [*qal va-homer*] and a *gezeira shava*.

From a **topical analogy** [היקש]: Since the Regular [sacrifice] is a communal sacrifice that supersedes the Sabbath, so too the Passover is a communal sacrifice that supersedes the Sabbath.

From a ***qal va-homer*** [קל וחומר]: If the Regular [sacrifice], for which one is not subject [to the punishment of] excision, supersedes the Sabbath, then the Passover, for which one is [subject to the punishment] of excision,—is it not logical that it supersede the Sabbath?

From a ***gezeira shava*** [גזירה שוה]: Just as the Regular [sacrifice], in connection with which its says *At its appointed time (Num 29:2)*, supersedes the Sabbath, so too the Passover, in connection with which it says *At its appointed time (Num 9:3)*, supersedes the Sabbath.

They said to him: Did we think that nothing good would come from a Babylonian!

The **topical analogy** that you stated can be refuted: What you say of the Regular sacrifice, which has a limit [of two per day], you cannot say [=apply to] the Passover, which has no limit [in the number that may be offered.]

The ***qal va-homer*** that you stated can be refuted: What you say of the Regular [sacrifice], which is of the Most Holy [class of] sacrifices, you cannot say of the Passover, which is of the Lesser Holy sacrifices.

The ***gezeira shava*** that you stated—one may not create a *gezeira shava* from his own study [but only if he received it as a tradition from his masters.]...

Even though he [Hillel] was sitting and expounding for them the whole day, the Elders of Betera did not accept it [the ruling] from him until he said to them: May [harm] befall me if I did not learn thus from **Shemaya and Avtalion**.

As soon as the Elders of Betera heard that from him they rose and appointed him **Nasi** over them.

As soon as they appointed him Nasi over them he began to rebuke them with words, saying: What caused your need for this Babylonian [=me]? Is

משנה: אלו דברים בפסח דוחין את השבת...
גמרא: זו הלכה נעלמה מזקני בתירה;
פעם אחת חל ארבעה עשר להיות בשבת ולא היו יודעין אם פסח דוחה את השבת אם לאו.
אמרו: יש כאן בבלי אחד והלל שמו ששימש את שמעיה ואבטליון, יודע אם פסח דוחה את השבת אם לאו, איפשר שיש ממנו תוחלת.
שלחו וקראו לו;
אמרו לו: שמעת מימך כשחל ארבעה עשר להיות בשבת, אם דוחה את השבת אם לאו?
אמר להן: וכי אין לנו אלא פסח אחד בלבד דוחה את השבת בכל שנה? ! והלא כמה פסחים ידחו את השבת בכל שנה! [...]
אמרו לו: כבר אמרנו שיש ממך תוחלת...
התחיל דורש להן מהיקש ומקל וחומר ומגזירה שוה;

מהיקש - הואיל ותמיד קרבן ציבור ופסח קרבן ציבור, מה תמיד קרבן ציבור דוחה שבת, אף פסח קרבן ציבור דוחה את השבת;
מקל וחומר - מה אם תמיד שאין חייבין על עשייתו כרת דוחה את השבת, פסח שחייבין על עשייתו כרת אינו דין שידחה את השבת?
מגזירה שוה - נאמר בתמיד "במועדו" ונאמר בפסח "במועדו", מה תמיד שנאמר בו "במועדו" דוחה את השבת, אף פסח שנאמר בו "במועדו" דוחה את השבת.
אמרו לו: כבר אמרנו אם יש תוחלת מבבלי...
היקש שאמרת - יש לו תשובה; לא אם אמרת בתמיד שכן יש לו קיצבה תאמר בפסח שאין לו קצבה!
קל וחומר שאמרת - יש לו תשובה; לא אם אמרת בתמיד שהוא קדשי קדשים תאמר בפסח שהוא קדשים קלין.
גזירה שוה שאמרת - שאין אדם דן גזירה שוה מעצמו.
[...]

אע"פ שהיה יושב ודורש להן כל היום לא קיבלו ממנו.
עד שאמר להן: יבוא עלי, כך שמעתי משמעיה ואבטליון!
כיון ששמעו ממנו כן, עמדו ומינו אותו נשיא עליהן.

כיון שמינו אותו נשיא עליהן התחיל מקנתרן בדברים, ואומר: מי גרם לכם לצרף לבבלי הזה? לא על שלא שימשתם לשני גדולי עולם לשמעיה ואבטליון, שהיו יושבין אצלכם?
כיון שקינתרן בדברים, נעלמה הלכה ממנו.
אמרו לו: מה לעשות לעם ולא הביאו סכיניהם?
אמר להן: הלכה זו שמעתי ושכחתי; אלא הניחו לישראל, אם אינן נביאין, בני נביאים הן! מיד כל מי שהיה פסחו טלה - היה תוחבה בגיזתו; גדי - היה קושרה בין קרניו;
נמצאו פסחיהן מביאין סכיניהן עמהן.
כיון שראה את המעשה, נזכר את ההלכה.

it not that you did not serve the two great men of the world, Shemaya and Avtalion, who were dwelling with you?

As soon as he rebuked them with words the law was concealed from him.

They said to him: What will we do for **the people**—they did not bring their knives?

He said to them: This law I heard and forgot. But leave Israel be. If they are not prophets, they are the sons of prophets.

Immediately, he whose Passover was a lamb stuck it [the knife] in its hair. He whose Passover was a kid tied it between its horns. It turned out that their Passovers brought their knives with them.

As soon as he saw the event he remembered the law, he said: Thus I learned from **Shemaya and Avtalion**.

אמר: כך שמעתי משמעיה ואבטליון.

Mishna | Pesachim 6:1

These things [necessary] for the Pesach sacrifice, push off Shabbat:

Its slaughtering, the sprinkling of its blood, the pressing of its entrails, and the burning of its *chelev*; but its roasting, and the washing of its entrails, do not push off Shabbat.

משנה | מסכת פסחים פרק ו משנה א
אלו דברים בפסח דוחין את השבת:
שחיטתו [של הכבש], וזריקת דמו,
ומחוי קרביו, והקטר חלביו.
אבל צליתו והדתת קרביו –
אינן דוחין את השבת.

6. The Oven of Akhnai: It's Not in Heaven!?

Talmud Bavli Baba Metzia 59a

MISHNA

JUST AS THERE IS WRONGDOING IN BUYING AND SELLING,
SO THERE IS WRONGDOING DONE BY WORDS.

THUS ONE MAY NOT ASK: "WHAT IS THE PRICE OF THIS ARTICLE" IF HE HAS
NO INTENTION OF BUYING.

IF A MAN HAS REPENTED HIS SINS, ONE MUST NOT TELL HIM: "REMEMBER
YOUR FORMER DEEDS"

IF HE WAS THE SON OF A CONVERT, ONE MUST NOT TAUNT HIM: "REMEMBER
THE DEEDS OF YOUR ANCESTORS"

BECAUSE IT IS WRITTEN: "YOU SHALL NOT WRONG A STRANGER NOR OPPRESS
HIM" (EXODUS 22:20).

GEMARA

[...]

We learnt elsewhere [Mishna Kelim 5:10]:

"IF HE CUT IT INTO SEPARATE TILES,

PLACING SAND BETWEEN EACH TILE:

R. ELIEZER DECLARED IT PURE,

AND THE SAGES DECLARED IT IMPURE.

AND THIS WAS THE OVEN OF 'AKNAI."

Why [is it called the oven of] 'Aknai [=snake]?

Said Rav Judah in Samuel's name: Because they surrounded R.

Eliezer with arguments like a snake, and proved the oven impure.

It has been taught:

On that day R. Eliezer brought forward

every imaginable argument,

but they [the Sages] did not accept from him.

R. Eliezer said to the Sages: 'If the *halachah* agrees with me, let this
carob-tree prove it!'

Thereupon the carob-tree was torn a hundred cubits out of its place
— others affirm, four hundred cubits.

'No proof can be brought from a carob-tree,' they retorted.

Again he said to them: 'If the *halachah* agrees with me, let the
stream of water prove it!'

Whereupon the stream of water flowed backwards.

'No proof can be brought from a stream of water,' they rejoined.

Again he urged: 'If the *halachah* agrees with me, let the walls of the
Beit Midrash prove it,'

Whereupon the walls inclined to fall.

R. Joshua chastised the walls, saying:

'If scholars defeat each other in law, what is it to you?'

They did not fall because of the honor of R. Joshua,

משנה

כשם שאונאה במקח וממכר, כך אונאה
בדברים. לא יאמר לו: "בכמה חפץ זה?"
והוא אינו רוצה לקח.

אם היה בעל תשובה, לא יאמר לו: "זכר
מעשיך הראשונים". אם הוא בן גרים, לא
יאמר לו: "זכר מעשה אבותיך", שנאמר
(שמות כב, כ) "וגר לא תונה ולא
תלחצנו".

גמרא

תנן התם [שנינו שם, משנה כלים ה:]:
"חתכו חוליות ונתן חול בין חוליא
לחוליא

רבי אליעזר מטהר

וחכמים מטמאין.

וזה הוא תנור של עכנאי."

מאי עכנאי?

אמר רב יהודה אמר שמואל: שהקיפו

דברים כעכנא [=נחש] זו, וטמאוהו.

תנא:

באותו היום השיב רבי אליעזר

כל תשובות שבעולם

ולא קיבלו הימנו.

אמר להם: אם הלכה כמותי - חרוב זה

יוכיח. נעקר חרוב ממקומו מאה אמה,

ואמרי לה: ארבע מאות אמה.

אמרו לו: אין מביאין ראיה מן החרוב.

חזר ואמר להם: אם הלכה כמותי - אמת

המים יוכיחו.

חזרו אמת המים לאחוריהם.

אמרו לו: אין מביאין ראיה מאמת המים.

חזר ואמר להם: אם הלכה כמותי - כותלי

בית המדרש יוכיחו.

הטו כותלי בית המדרש ליפול.

גער בהם רבי יהושע,

אמר להם: אם תלמידי חכמים מנצחים

זה את זה בהלכה - אתם מה טיבכם?

לא נפלו מפני כבודו של רבי יהושע,

ולא זקפו מפני כבודו של רבי אליעזר,

ועדין מטיין ועומדין.

חזר ואמר להם:

אם הלכה כמותי - מן השמים יוכיחו.

יצתה בת קול ואמרה: מה לכם אצל רבי

אליעזר שהלכה כמותו בכל מקום!

עמד רבי יהושע על רגליו ואמר: לא

בשמים היא!

And they did not stand because of the honor of R. Eliezer;
and they are still standing thus inclined.

Again he said to them: 'If the *halachah* agrees with me, let it be proved from Heaven!'

Whereupon an echo [bat kol] cried out:

'Why do you dispute with R. Eliezer, seeing that in all matters the *halachah* agrees with him!'

R. Joshua stood up on his feet and exclaimed: '*It is not in heaven.*'
(Deut. 30:12)

What did he mean by this?

Said R. Jeremiah: That the Torah had already been given at Mount Sinai; we pay no attention to echoes, because You have long since written in the Torah at Mount Sinai: "*After the majority must one incline*". (Exod. 23:2)

R. Nathan met Elijah and asked him:

What did the Holy One, Blessed be He, do in that hour?

He smiled, and said:

'My sons have defeated Me, My sons have defeated Me.'

It was said: On that day all objects which R. Eliezer had declared clean were brought and burnt in fire.

Then they took a vote and excommunicated him.

Said they, 'Who shall go and inform him?'

'I will go,' answered R. Akiba, 'lest an unsuitable person go and inform him, and thus destroy the whole world.'

What did R. Akiba do? He donned black garments and wrapped himself in black, and sat at a distance of four cubits from him and his eyes streamed with tears.

Said R. Eliezer to him: 'Akiva, why is this day different from other days?'

He said to him: 'It seems to me that your colleagues are keeping separate from you.'

His eyes too streamed with tears, and he took off his shoes and removed [his seat] and sat on the earth.

The world was then smitten:

a third of the olive crop, a third of the wheat,

and a third of the barley crop.

Some say that even the dough in women's hands swelled up.

We learned: The destruction was so great on that day, that everything that R. Eliezer cast his eyes was burned up.

Even Rabban Gamaliel, the Patriarch, who was travelling in a ship - a huge wave stood up to drown him.

'It appears to me,' he reflected, 'that this is on account of none other but R. Eliezer b. Hyrcanus.'

מאי "לא בשמים היא" ?
אמר רבי ירמיה: שכבר נתנה תורה מהר סיני.

אין אנו משגיחין בכח קול, שכבר כתבת בהר סיני בתורה [שמות כ"ג] "אחרי רבים להטת".

אשכחיה [=מצאון] רבי נתן לאליהו, אמר ליה:

מאי עביד קודשא בריך הוא בההיא שעתא ?

[=מה עשה הקב"ה באותה שעה ?]
אמר ליה: קא חייך [=אמר לו: חייך].

ואמר נצחוני בני, נצחוני בני.

אמרו: אותו היום הביאו כל טהרות שטיהר רבי אליעזר ושרפום באש, ונמנו עליו וברכחו. ואמרו: מי ילך ויודיעו ?

אמר להם רבי עקיבא: אני אלך, שמא ילך אדם שאינו הגון ויודיעו, ונמצא מחריב את כל העולם כולו.

מה עשה רבי עקיבא ? לבש שחורים, ונתכסה שחורים, וישב לפניו בריחוק ארבע אמות וזלגו עיניו דמעות.

אמר לו רבי אליעזר: עקיבא, מה יום מיומיים ?

אמר לו: רבי, כמדומה לי שחברים בדילים ממך.

אף הוא קרע בגדיו וחלץ מנעליו, ונשט וישב על גבי קרקע. זלגו עיניו דמעות, לקה העולם שלישי בזיתים, ושליש בחטים, ושליש בשעורים.

ויש אומרים: אף בצק שבידי אשה טפח. תנא: אף [=כעס] גדול היה באותו היום, שבכל מקום שנתן בו עיניו רבי אליעזר נשרף.

ואף רבן גמליאל היה בא בספינה, עמד עליו נחשול לטבעו.

אמר: כמדומה לי שאין זה אלא בשביל רבי אליעזר בן הורקנוס.

עמד על רגליו ואמר: רבונו של עולם, גלוי וידוע לפניך שלא לכבודי עשיתי, ולא לכבוד בית אבא עשיתי, אלא לכבודך, שלא ירבו מחלוקות בישראל.

נח הים מזעפו.

אימא שלום, דביתהו דרבי אליעזר, אחתיה דרבן גמליאל הואי.

מההוא מעשה ואילך לא הוה שבקה ליה לרבי אליעזר למיפל על אפיה. ההוא יומא ריש ירחא הוה, ואיחלף לה בין מלא לחסר.

איכא דאמרי: אתא עניא וקאי אבבא, אפיקא ליה ריפתא.

אשכחתייה דנפל על אנפיה, אמרה ליה: קום, קטלית לאחי. אדהכי

Thereupon he stood on his feet and exclaimed:
 'Sovereign of the Universe! You know full well that I have not acted
 for my honor,
 nor for the honor of my paternal house,
 but for Your Honor,
 so that strife may not multiply in Israel! '
 At that the raging sea subsided.

נפק שיפורא מבית רבן גמליאל דשכיב.
 אמר לה: מנא ידעת?
 אמרה ליה: כך מקובלני מבית אבי אבא:
 כל השערים ננעלים חוץ משערי אונאה.

Ima Shalom was R. Eliezer's wife,
 and sister to R. Gamaliel.
 From the time of this incident onwards
 she did not permit him to fall upon his face in supplicatory prayer
 [נפילת אפיים].
 That day was the new month,
 and a poor man came and stood at the door,
 While she was giving him bread,
 she found that he [Eliezer] had fallen on his face.
 Said said: 'Stand up, you have killed my brother.'
 Meanwhile the *shofar* went outn from the house of Rabban
 Gamaliel [signaling that he had died].
 'How did you know?' he questioned her.
 'Thus I have received a tradition from my father's house: All gates
 are locked, excepting for the gates of verbal wrongdoing [*ona'ah*].'

PostScript

THE OVEN OF AKHNAI IN DAVID HARTMAN'S THOUGHT

For David Hartman, varying conceptions of God allow a narrative of theological change, of historical evolution. While the Jewish people have lived with God in a covenantal relationship throughout their history, it is not always the same kind of covenant. The fundamental character of the relationship evolves. Sometimes, the change is perceived as a response to historical and political transformations: In a world where autocratic power — whether imperial or monarchic — has lost its legitimacy, it is no longer a “live option” to imagine God as “King of Kings”; He must now be a Father or Teacher, and so on. Sometimes, however, Hartman teaches us to appreciate theological change in terms of personal growth and relational progression. The human partner in the covenant moves from obedient subject to autonomous agent, or from childlike dependency to mature independence.

More striking, relational change involves the divine partner as well. Pivotal to all covenantal discourse is the well-known talmudic story of the “Oven of Akhnai.” (BT, *Baba Metzia* 59b) In the story, the divine voice tries to intervene in the debates of the rabbinic academy, but is ruled out of order by Rabbi Yehoshua’s declaration that Torah is “not in Heaven.” God’s position is ignored, and the law is decided by majority vote. For some thinkers, the crucial point is that human institutions and procedures have come to officially supersede revelation. But for Hartman, the vital element in the narrative is God’s response to the rejection of His voice: “He smiled and said: ‘My children have won against me!’” Like a parent adjusting to the emerging self-sufficiency of his or her children as they become young adults, God evolves in His covenantal role, learning to take pleasure in His children’s independence.

From *Honoring the Thought of David Hartman*, by Noam Zohar, Shma May 2013

7. Epilogue to Akhnai: The Passing of Rabbi Eliezer

Sanhedrin 68a

When R. Eliezer fell sick,
R. Akiba and his companions went to visit him.
He was seated in his canopied four-poster,
whilst they sat in his salon.
That day was Sabbath eve,
and his son Hyrcanus went in to him to remove his *teffillin*.
But his father rebuked him, and he retreated crestfallen.
'It seems to me,' said he to them, 'that my father's mind is deranged'.
But he said to them, 'His mind and that of his mother's [sc. of
Hyrcanus] is deranged: how can one neglect a prohibition which is
punished by death, and turn his attention to something which is
merely forbidden as a *shevut* [=rabbinic prohibition]?'

The Sages, seeing that his mind was clear,
entered his chamber and sat down at a distance of four cubits.
He [R. Eliezer] said to them: Why have you come?
They said to him: We have come to study Torah
He said to them: And why did you not come until now?
They answered: We had no time.
He said to them: I will be surprised if these die a natural death.
R. Akiba asked him: And what about me?
He answered: Yours will be more cruel than theirs.

He raised his two arms and placed them over his heart,
And said: Woe to you, two arms of mine, that have been like two
Scrolls of the Law that are wrapped up.
Much Torah have I studied, and much have I taught.
Much Torah have I learned, yet I have drawn from my teachers hardly
as much as a dog lapping from the sea.
Much Torah have I taught, yet my disciples have only drawn from me
as much as a painting stick from its tube.
Moreover, I have studied three hundred laws on the subject of a deep
bright spot, yet no man has ever asked me about them. Moreover, I
have studied three hundred, (or, as others state, three thousand laws)
about the planting of gourds [by magic] and no man, excepting Akiba
b. Joseph, ever questioned me thereon.

For it once happened that he and I were walking together on a road,
when he said to me,
"My master, teach me about the planting of gourds".
I made one statement, and the whole field [about us] was filled with
gourds.
Then he said, "Master, you have taught me how to plant them, now
teach me how to pluck them up".
I said something and all the gourds gathered in one place'.

והתניא : כשחלה רבי אליעזר
נכנסו רבי עקיבא וחביריו לבקר.
הוא יושב בקינוף שלו והן יושבין
בטרקלין שלו.
ואתו היום ערב שבת היה,
ונכנס הורקנוס בנו לחלוץ תפלו.
גער בו ויצא בנויפה.
אמר להן לחביריו : כמדומה אני
שדעתו של אבא נטרפה.
אמר להן :
דעתו ודעת אמו נטרפה,
היאך מניחין איסור סקילה ועוסקין
באיסור שבות ?

כיון שראו חכמים שדעתו מיושבת
עליו, נכנסו וישבו לפניו מרחוק
ארבע אמות.
אמר להם : למה באתם ? –
אמרו לו : ללמוד תורה באנו.
אמר להם : ועד עכשיו למה לא
באתם ?
אמרו לו : לא היה לנו פנאי.
אמר להן : תמיה אני אם ימותו מיתת
עצמן.
אמר לו רבי עקיבא : שלי מהו ?
אמר לו : שלך קשה משלהן.

נטל שתי זרועותיו והניחן על לבו,
אמר :
אוי לכם שתי זרועותיי שהן כשתי
ספרי תורה שנגללין.
הרבה תורה למדתי, והרבה תורה
לימדתי.
הרבה תורה למדתי - ולא חסרתי
מרבתי אפילו ככלב המלקק מן היס,
הרבה תורה לימדתי - ולא חסרוני
תלמידי אלא כמכחול בשפופרת.
ולא עוד אלא שאני שונה שלש מאות
הלכות בבהרת עזה, ולא היה אדם
ששואלני בהן דבר מעולם.
ולא עוד אלא שאני שונה שלש מאות
הלכות, ואמרי לה שלשת אלפים
הלכות, בנטיעת קשואין ולא היה
אדם שואלני בהן דבר מעולם, חוץ
מעקיבא בן יוסף.

פעם אחת אני והוא מהלכין היינו
בדרך, אמר לי : רבי, למדני בנטיעת
קשואין.
אמרתי דבר אחד נתמלאה כל השדה
קשואין.
אמר לי : רבי, למדתני נטיעתן -

His visitors then asked him, 'What is the law of a ball, a shoemaker's last, an amulet, a leather bag containing pearls, and a small weight?' (Mishna Kelim 23)

He replied, 'They can become unclean, and if unclean, they are restored to their cleanliness just as they are.'

Then they asked him, 'What of a shoe that is on the last?'¹

He replied, 'It is clean;'

and in pronouncing this word his soul departed.

Then R. Joshua arose and exclaimed, 'The vow is annulled, the vow is annulled!'

On the conclusion of the Sabbath R. Akiba met [his bier] being carried from Caesarea to Lydda.

He beat his flesh until the blood flowed down upon the earth — Then R. Akiba commenced his funeral address, the mourners being lined up about the coffin, and said:

'My father, my father, the chariot of Israel and the horsemen thereof' (Kings 2, 2); I have many coins, and I have no money changer to accept them.'

Thus from this story we see that he learned this [sc. the producing of gourds by magic] from R. Eliezer? — He learned it from R. Eliezer, but did not grasp it, then he learned it from R. Joshua, who made it clear to him.

But how might R. Eliezer do so? Did we not learn, **IF HE ACTUALLY PERFORMS MAGIC, HE IS LIABLE?** — If it is only to teach, it is different. For it has been said, Thou shalt not learn to do after the abominations of these nations: thou mayest not learn in order to practise, but thou mayest learn in order to understand.

Thus Ends the Chapter of Four Types of Capital Punishment of Tractate Sanhedrin

למדני עקירתן.
אמרתי דבר אחד, נתקבצו כולן
למקום אחד.

אמרו לו:
הכדור והאמוס והקמיע וצרור
המרגליות ומשקולת קטנה מהו?
אמר להן: הן טמאין וטהרתן במה
שהן.
מנעל שעל גבי האמוס מהו?
אמר להן: הוא טהור.
ויצאה נשמתו בטהרה.

עמד רבי יהושע על רגליו ואמר:
הותר הנדר, הותר הנדר!

למוצאי שבת פגע בו רבי עקיבא מן
קיסרי ללוד,
היה מכה בבשרו עד שדמו שותת
לארץ.
פתח עליו בשורה ואמר:
"אבי אבי רכב ישראל ופרשיו",
הרבה מעות יש לי ואין לי שולחני
להרצותן.

אלמא, מרבי אליעזר גמרה!
גמרה מרבי אליעזר ולא סברה, הדר
גמרה מרבי יהושע ואסברה ניהליה.
היכי עביר הכי? והאנן תנן: העושה
מעשה חייב!
להתלמד שאני. דאמר מר + דברים
י"ח + "לא תלמד לעשות" - לעשות
אי אתה למד, אבל אתה למד להבין
ולהורות.
הדרן עלך ארבע מיתות

8. Moshe in Rabbi Akiva's Beit Midrash

Talmud Bavli Menachot 29b

Rabbi Yehuda said in the name of Rav:

When Moshe went up to the Heavens [at Mt. Sinai], he found God sitting and fastening crownlets to the letters of the Torah.

He asked: Master of the universe, who is delaying you [in this way the giving of the Torah]?

God responded: There will be a man who will live many generations from now whose name is Akiva son of Joseph, and he will derive heaps of laws from every jot and tittle.

Moshe said: Master of the universe, show him to me!

God replied: Turn around.

Moshe went and sat behind the eighth row of students [in Akiva's Beit Midrash].

He did not understand what was being said.

Moshe felt faint.

But when the discussion reached a certain point, Rabbi Akiva's students asked: 'Rabbi, what is the source of the authority of these teachings?'

Rabbi Akiva replied: *Halacha L'Moshe miSinai*, This is law given to Moshe at Sinai.'

Moshe's mind settled.

Moshe returned to God and said:

Lord of the Universe, you have such a man [as Akiva] and yet you give the Torah through me?

God replied: Be silent: Thus have I decided.

אמר רב יהודה אמר רב :

בשעה שעלה משה למרום

מצאו להקב"ה שיושב וקושר כתרים לאותיות.

אמר לפניו: רבש"ע מי מעכב על ידך ?

אמר לו: אדם אחד יש שעתיד להיות בסוף כמה דורות ועקיבא בן יוסף שמו שעתיד לדרוש על כל קוץ וקוץ תילין תילין של הלכות.

אמר לפניו: רבש"ע הראהו לי !

אמר לו: חזור לאחורך

הלך

וישב בסוף שמונה שורות

ולא היה יודע מה הן אומרים

תשש כחו.

כיון שהגיע לדבר אחד אמרו לו תלמידיו :

רבי מנין לך ?

אמר להן: הלכה למשה מסיני.

נתיישרה דעתו.

חזר ובא לפני הקב"ה, אמר לפניו :

רבוננו של עולם יש לך אדם כזה

ואתה נותן תורה על ידי ?

אמר לו: שתוק ! כך עלה במחשבה לפני.

9. Jewish Law and the Politics of Disagreement

1. A Taste of Hillel and Shammai's Disputes

A non-Jew once came before Shammai to convert to Judaism. The non-Jew said to Shammai: "Convert me to Judaism, on the condition that you teach me the whole Torah while I'm standing on one foot." Shammai pushed him away with the yardstick he happened to be holding.

The non-Jew came before Hillel, and Hillel converted him, saying: "'That which you dislike – do not do to your fellow': that is the entire Torah. All the rest is commentary – go learn!"

Talmud Bavli Shabbat 31b

B **et Shammai** say: A man may not divorce his wife unless he has found her unchaste, for it says: "For he has found some unseemly thing in her" (Devarim 24:1)⁵. **Bet Hillel** say: Even if she spoiled a dish for him, for it says: "Because he has found some unseemly thing in her".

R. Akiba says: Even if he found another more beautiful than she is, as it is said: "If she finds no favour in his eyes".

Mishna Gittin 9:10

2. So What Do We Do? Three Opinions

R **. Yehezkel** learnt: If one acts in accordance with the ruling of Bet Shammai – one has done right, if one acts in accordance with the ruling of Bet Hillel – one has done right. **R. Yosef** said: If one acts in accordance with the ruling of Bet Shammai – it is as if one has done nothing.

R. Nahman b. Yitzchak said: Anyone who acts in accordance with the ruling of Bet Shammai – is deserving of death.

Talmud Bavli, Masechet Brachot 11a

⁵ "When a man marries a woman, if she finds no favor in his eyes, for he has found some unseemly thing in her – he shall write her a bill of divorce and place it in her hand, thus releasing her from his household." (Devarim 24:1).

3. Three Narratives of Tolerance and Intolerance

Even though these forbid while those permit,
these reject while those accept –
E Bet Shammai did not avoid taking wives from Bet Hillel,
nor Bet Hillel from Bet Shammai.

Despite all the items of purity and impurity,
which these declared pure while those declared them impure,
they did not avoid relying on each other in producing pure foods.

Mishna Yevamot 1:4

For three years there was a dispute between Bet Shammai and Bet Hillel –
F the former asserting: The halakhah is in agreement with our views,
and the latter contending: The halakhah is in agreement with our views.

A *Bat Kol* then came forth and declared: 'These and these are the words of the living God, but the halakhah is in agreement with the rulings of Bet Hillel'.

Since, however, both are the words of the living God, what was it that entitled Bet Hillel to have the halakhah fixed in agreement with their rulings?
Because they were kindly and modest, and they studied their own rulings and those of Bet Shammai. Moreover, they placed Bet Shammai's words before their own.

Talmud Bavli, Masechet Eruvin 13b

M **ishna:** And these are the rulings that were made when the Rabbis were convened in the attic of Hanania b. Hizkiya b. Garon, when they went to visit him and voted and Bet Shammai had a majority over Bet Hillel. Eighteen rulings were decreed on that day...

Talmud: That day was as severe for Israel as the day in which the Golden Calf was made.

R. Yehosua Oniya said: The disciples of Bet Shammai stood at the entrance and were killing the disciples of Bet Hillel.

We learned: Six of them went up to the attic to vote, and the rest stood over the disciples of Bet Hillel with swords and spears.

Talmud Yerushalmi, Masechet Shabbat 9a

תרבות המחלוקת בישראל: הלל ושמאי

ממחלוקות בית הלל ובית שמאי

תלמוד בבלי מסכת שבת דף לא

מעשה בנכרי אחד שבא לפני שמאי. אמר לו: גיירני על מנת שתלמדני כל התורה כולה, כשאני עומד על רגל אחת. דחפו באמת הבניין שבידו. בא לפני הלל – גייר אותו.
אמר לו: דעלך סני לחברך לא תעביד [=מה ששנוא עליך אל תעשה לחברך] – זו היא כל התורה כולה, ואידך פירושה הוא; זיל גמור [והשאר הוא פירוש, לך תלמד].

משנה מסכת גיטין פרק ט

בית שמאי אומרים: לא יגרש אדם את אשתו אלא אם כן מצא בה דבר ערוה, שנאמר (דברים כד) "כי מצא בה ערות דבר"⁶.
ובית הלל אומרים: אפילו הקדיחה תבשילו, שנאמר: "כי מצא בה ערות דבר".
רבי עקיבא אומר: אפילו מצא אחרת נאה הימנה, שנאמר "והיה אם לא תמצא חן בעיניו".

אז מה עושים?

תלמוד בבלי מסכת ברכות דף יא/א

תני [שנה] רב יחזקאל: עשה כדברי בית שמאי עשה, כדברי בית הלל עשה.
רב יוסף אמר: עשה כדברי בית שמאי לא עשה ולא כלום.
רב נחמן בר יצחק אמר: עשה כדברי בית שמאי חייב מיתה.

יחסים בין בעלי מחלוקת

משנה מסכת יבמות א, ד

אף על פי שאלו אוסרים ואלו מתירין, אלו פוסלין ואלו מכשירין – לא נמנעו בית שמאי מלישא נשים מבית הלל ולא בית הלל מבית שמאי;
כל הטהרות והטומאות שהיו אלו מטהרים ואלו מטמאין – לא נמנעו עושין טהרות אלו על גבי אלו.

תלמוד בבלי מסכת עירובין י"ג ע"ב

שלוש שנים נחלקו בית שמאי ובית הלל.
הללו אומרים הלכה כמותינו, והללו אומרים הלכה כמותינו.
יצאה בת קול ואמרה: אלו ואלו דברי אלוהים חיים הן, והלכה כבית הלל.
וכי מאחר שאלו ואלו דברי אלוהים חיים – מפני מה זכו בית הלל לקבוע הלכה כמותן?
מפני שנחון ועלובין היו, ושונין דבריהן ודברי בית שמאי. ולא עוד שמקדימין דברי בית שמאי לדבריהן.

תלמוד ירושלמי מסכת שבת דף ט/א

משנה: ואלו הן ההלכות שאמרו בעליית חנניה בן חזקיה בן גרון שעלו לבקרו ונמנו ורבו בית שמאי על בית הלל. ושמנה עשר דברים גזרו בו ביום:
גמרא: אותנו היום היה קשה לישראל כיום שנעשה בו העגל.
ר' יהושע אונייא [אמר]: תלמידי ב"ש עמדו להן מלמטה והיו הורגין בתלמידי ב"ה.
תני: ששה מהן עלו והשאר עמדו עליהן בחרבות וברמחים.

⁶ דברים פרק כד, א: כי יקח איש אשה ובעלה והיה אם לא תמצא חן בעיניו פי מצא בה ערות דבר וכתב לה ספר כריתת ונתן בידה ושלחה מביתו.

Postscript:

The Place Where We Are Right

by Yehuda Amichai

From the place where we are right
Flowers will never grow
In the spring.

The place where we are right
Is hard and trampled
Like a yard.

But doubts and loves
Dig up the world
Like a mole, a plow.
And a whisper will be heard
in the place
Where the ruined
House once stood.

המקום שבו אנו צודקים

יהודה עמיחי

מן המקום שבו אנו צודקים,
לא יצמחו לעולם
פרחים באביב.

המקום שבו אנו צודקים
הוא רמוס וקשה
כמו חצר.

אבל ספקות ואהבות עושים
את העולם לתחוח
כמו חפרפרת, כמו חריש.
ולחישה תישמע במקום
שבו היה הבית
אשר נחרב

10. Yalta Breaks some Barrels: The Talmud's Most Learned Woman Teaches a Lesson

Talmud Bavli Berakhot 51b

Ullah [the wandering merchant and devotee of the Rabbis who goes back and forth from Eretz Yisrael to Babylonia bringing halachot and rabbinic gossip] **visited the house of Rav Nahman. He ate bread and blessed [God] in Birkat HaMazon** [the blessing after the meal] **concluding it with a cup of blessing.**

Rav Nahman told him: Don't you think, sir, that one could send the cup of blessing to Yalta.

[But Ullah declined to do so and] **said: Thus said Rabbi Yohanan: The fruit of a woman's belly/womb is not blessed except [derivatively] from the fruit of the man's belly, as the verse says: "God will love you, bless you and make you numerous and bless the fruit of your [male declension] belly, not your [female declension] belly."** (Deuteronomy 7:13).

In the meantime Yalta heard, arose in anger and entered the wine cellar and smashed 400 barrels of wine.

Rav Nahman told Ullah: Let's send her another cup [of blessing].

Ullah sent to her [the message]: All of this, is blessed wine (*nivga*).

Yalta sent back to him: From wandering beggars who go door to door, words are generated; from rags, lice are generated.

עולא אקלע לבי רב נחמן,
כריך ריפתא, כריך ברכת מזונא,
יהב ליה כסא דברכתא לרב נחמן.

אמר ליה (רב נחמן): לישדר מר כסא
דברכתא לילתא.

אמר ליה, הכי אמר רבי יוחנן: אין
פרי בטנה של אשה מתברך אלא
מפרי בטנו של איש, שנאמר +דברים
ז' + וברך פרי בטנך - פרי בטנה לא
נאמר אלא פרי בטנך.

תניא נמי הכי, רבי נתן אומר: מניין
שאין פרי בטנה של אשה מתברך
אלא מפרי בטנו של איש - שנאמר:
+דברים ז' + וברך פרי בטנך - פרי
בטנה לא נאמר אלא פרי בטנך.

אדהכי שמעה ילתא,
קמה בזיהרא ועלתה לבי חמרא
ותברא ארבע מאה דני דחמרא.

אמר ליה רב נחמן: נשדר לה מר כסא
אחרינא,
שלח לה: כל האי נבגא דברכתא
היא.

שלחה ליה: מממהדורי - מילי,
ומסמרטוטי - כלמי.

Background Sources:

Talmud Bavli Beitza 25b

[On Yom Tov, the sacred days of holidays like Sukkot or Pesach] one may not go out in a chair [i.e. a litter carried by servants].

....

Really? But Rav Nahman permitted Yalta to go out with a carried chair [carried on one's shoulders].

That is different, for Yalta is afraid she might fall [if she walks the streets in the public]

Talmud Bavli Shabbat 54b

Rav Papa sat before Rav Hisda and said: When a ewe is giving birth, one takes two soft rolls of cotton soaked in oil and places one on her forehead [to cool her off] and one on her womb [to warm her up].

Rav Nahman replied: If you treat the ewe like that, you have treated her like Yalta!

תלמוד בבלי מסכת ביצה דף כה עמוד ב

תנו רבנן: אין הסומא יוצא במקלו, ולא הרועה בתרמילו, ואין יוצאין בכסא, אחד האיש ואחד האשה... [...]
מאי ובלבד שלא יכתף? אמר רב יוסף בריה דרבא: באלונקי. - איני? והא רב נחמן שרא לה לילתא למיפק אאלונקי! - שאני ילתא דבעיתא. אממר ומר זוטרא מכתפי להו בשבתא דרגלא משום ביעתותא, ואמרי לה משום דוחקא דצבורא.

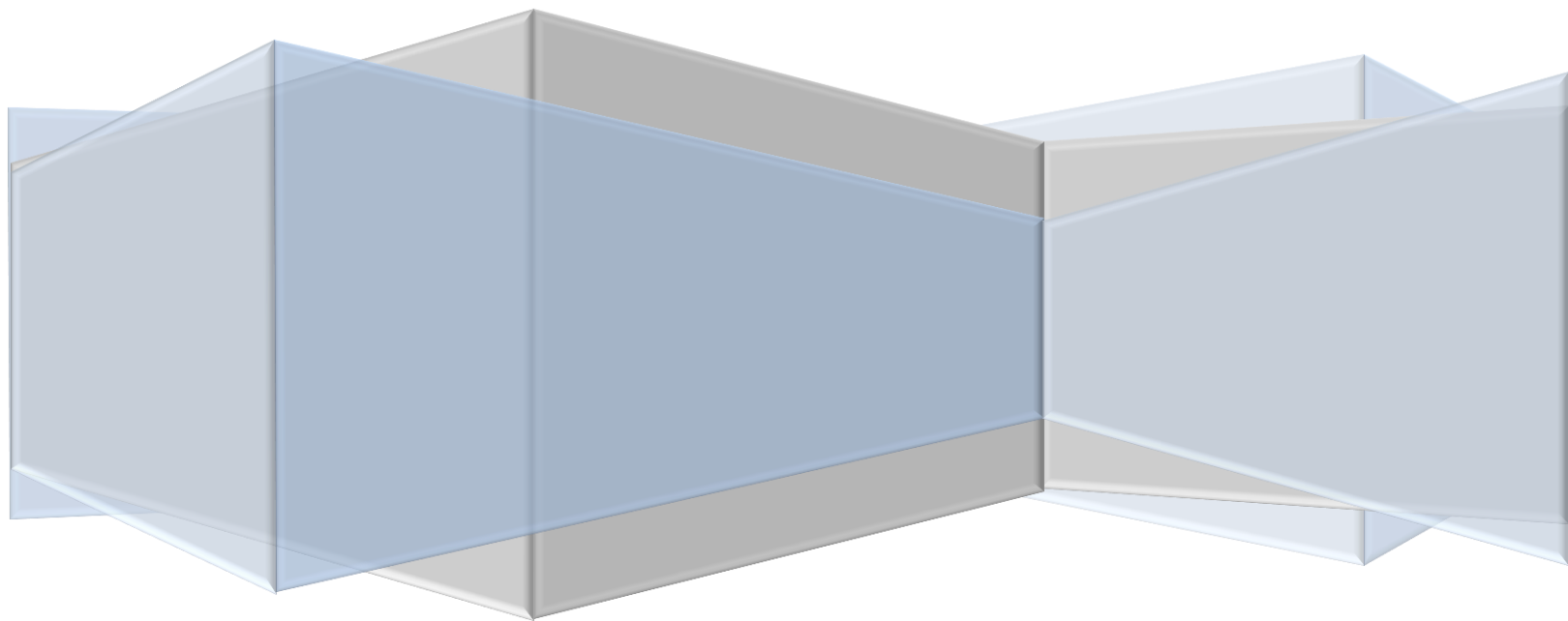
תלמוד בבלי מסכת שבת דף נד עמוד ב

אלא יתיב רב פפא בר שמואל קמיה דרב חסדא ויתיב וקאמר: בשעה שכורעת לילד טומנין לה שני עזקין של שמן, ומניחין לה אחד על פדחתה ואחד על הרחם כדי שתתחמם. אמר לו רב נחמן: אם כן עשיתה ילתא!

SECTION III.

Eighteen Classic Talmudic Stories Every Jew Should Study

A Minority Culture Defines its Space

11. To Heresy or Not to Be: Elisha ben Avuyah | Jerusalemite Talmud Hagiga 2:1

Rabbi Meir was sitting and teaching in the house of study in Tiberias. His teacher Elisha rode past astride his horse on Shabbat day. They came by and told Rabbi Meir: Your Rabbi is outside. He stopped and went out to him. Elisha asked: What were you teaching today? Rabbi Meir: "And the Lord blessed the latter years of Job more than the beginning" (Job 42:12). Elisha: What did you say about it? Rabbi Meir: "The Lord gave Job twice as much as he had before" (Job 42:10) – God doubled his wealth.

Elisha: Alas for those who are gone and are no more – your teacher Akiva would not have spoken thus. He would have construed these words: "The Lord blessed the latter years of Job *because of the beginning*" -- because of the observance of precepts and good deeds that had been Job's at the beginning.

Elisha: What other verse did you expound? Rabbi Meir: "Better is the end of a thing than the beginning thereof" (Kohellet 7:8). Elisha: What did you say about it? Rabbi Meir: I compared it to someone who had children in his youth – but they died, and again had children in his old age and they lived – thus "Better is the end of a thing than the beginning thereof". Or to a man who acquired merchandise in his youth and sustained a loss, but in his old age makes a profit from it. Or, to a man who learned Torah in his youth and forgot it, but it comes back to him in his old age.

Elisha: Alas for those who are gone and are no more -- your teacher Akiva would not have spoken thus. He would have construed it "Good is the end of a thing from the beginning" -- when it is good from its beginning. So it happened with me: Abuyah, my father, was one of the notables of Jerusalem. When he was arranging for my circumcision, he invited all the notables of Jerusalem, among them Rabbi Eliezer and Rabbi Yehoshua. After they had eaten and drunk, they began to clap their hands and dance. Some of the notables sang songs, and others composed alphabetical acrostics. Rabbi Eliezer said to Rabbi Yehoshua: These are occupied with what interests them: shall we not occupy ourselves with what interests us?

אלישע בן אבויא | ירושלמי חגיגה פרק שני, הלכה א
רבי מאיר היה יושב ודורש בבית המדרש בטבריה. עבר אלישע רבו, רכוב על סוס ביום השבת, באו ואמרו לו [לרבי מאיר]: הנה רבך בחוץ. פסק מן הדרשה ויצא אליו. אמר לו [אלישע]: מה היית דורש היום? אמר לו: "וה' ברך את אחרית איוב מראשיתו."

אמר לו: ומה פתחת בו? אמר לו: "ויוסף ה' את כל אשר לאיוב למשנה" שכפל לו את כל ממונו. אמר: חבל על האובדים ואינם נמצאים. עקיבא רבך לא היה דורש כן, אלא "וה' ברך את אחרית איוב מראשיתו", בזכות מצוות ומעשים טובים שהיה בידו מראשיתו.

אמר לו: ומה היית דורש שוב? אמר לו: "טוב אחרית דבר מראשיתו." אמר לו: ומה פתחת בו? אמר לו: לאדם שהוליד בנים בנערותו ומתו, ובזקנותו ונתקיימו. הרי "טוב אחרית דבר מראשיתו". לאדם שעשה סחורה בילדותו והפסיד [ממונו], ו[סחר שוב] בזקנותו ונשתכר. הרי "טוב אחרית דבר מראשיתו". לאדם שלמד תורה בנערותו ושכחה, ובזקנותו וקיימה. הרי "טוב אחרית דבר מראשיתו". אמר: חבל על האובדים ואינם נמצאים. עקיבא רבך לא היה דורש כן, אלא "טוב אחרית דבר מראשיתו" - בזמן שהוא טוב מראשיתו.

ובי היה המעשה: אבויא אבי, מגדולי ירושלים היה. ביום שבא למהלני, קרא לכל גדולי ירושלים והושיבן בבית אחד, ולרבי אליעזר ולרבי יהושע בבית אחד. לאחר שאכלו ושתו, שרו טפחו ורקדו. אמר רבי ליעזר רבי יהושע: עד שאלו עסוקין בשלהן, נעסוק אנו בשלנו. וישבו ונתעסקו בדברי תורה, מן התורה לנביאים ומן הנביאים לכתובים,

וירדה אש מן השמים והקיפה אותם. אמר להן אבויא: רבותי, מה באתם לשרוף את ביתי עליי? אמרו לו: חס ושלום, אלא יושבין היינו וחוזרין בדברי תורה, מן התורה לנביאים ומן הנביאים לכתובים, והיו הדברים שמחים כנתינתן מסיני, והייתה האש מלכת אותן כלחיתן מסיני.

ועיקר נתינתן מסיני לא ניתנו אלא באש:

They began to speak words of Torah, and from the Torah to the Prophets, and from the Prophets to the Writings. And fire came down from heaven and surrounded them. At that point Abuyah said to them: My masters, have you come to set my house afire over me?

They replied: God forbid! We were merely sitting and stringing words of Torah, then from the Torah we went on to the Prophets, and from the Prophets to the Writings. The words were as joyful as when they were given at Sinai. For when originally given at Sinai, they were given in the midst of fire, as is said: "The mountain burned with fire unto the heart of heaven" (Devarim 4:11).

Elated, my father Abuyah remarked, "My masters, since the power of Torah is so great, if this child stays alive for me, I will dedicate him to the Torah."

But because the intent of my father's resolve was not for the sake of heaven, my study of Torah did not endure with me.

Elisha: What other verse did you expound?

Rabbi Meir: "Gold and glass cannot equal it; neither shall the exchange thereof be vessels of fine gold" (Job 28:17).

Elisha: What did you say about it?

Rabbi Meir: These are the words of Torah – they are as difficult to acquire as vessels of gold and are as readily destroyed as vessels of glass. As vessels of gold and even vessels of glass can be repaired if broken, so can a disciple of the wise recover his learning if it has disintegrated.

Aher said to him: Meir, turn back - the Shabbat limit extends only thus far.

Rabbi Meir said: How do you know?

Elisha responded: For I have been measuring by the paces of my horse 2000 cubits which are the Shabbat limit.

Rabbi Meir: And all this wisdom is within you, and you do not return?

Elisha: I cannot.

Rabbi Meir asked: Why?

Elisha: Because once I was riding in front of the [remains of] the Holy of Holies, riding my horse on Yom Kippur which fell on the Shabbat, and I heard the divine voice reverberating from the Holy of Holies and saying: "Return children" (Jeremiah 3:14), except for Elisha ben Abyuah – who knew my strength and rebelled against Me.

"וההר בוער באש עד לב השמים".

אמר להם אבויה אבא: רבותי, אם כך היא כוחה של תורה, אם נתקיים לי בן הזה, לתורה אני מפרישו. לפי שלא הייתה כוונתו לשם שמים, לפיכך לא נתקיימו באותו האיש.

אמר לו: ומה היית דורש שוב?

אמר לו: "לא יערכנה זהב וזכוכית".

אמר לו: ומה פתחת בה?

אמר לו: דברי תורה קשין לקנות ככלי זהב, ונוחין לאבד ככלי זכוכית. ומה כלי זהב וכלי זכוכית, אם נשתברו יכול הוא לחזור ולעשותן כלים כמו שהיו. אף תלמיד חכם ששכח תלמודו יכול הוא לחזור וללמוד כתחילה.

אמר לו: דייק, מאיר, עד כאן תחום שבת.

אמר לו: מניין אתה יודע?

אמר לו: מטלפי סוסי, שהייתי מונה

והולך אלפיים אמה.

אמר לו: וכל אותה חוכמה יש בך, ואין

אתה חוזר בך?

אמר לו: אין אני יכול. אמר לו: למה?

אמר לו: שפעם אחת הייתי עובר לפני בית קודש הקודשים, רוכב על סוסי ביום הכיפורים שחל להיות בשבת, ושמעתי בת קול יוצאת מבית קודש הקודשים, ואומרת: "שובו בנים", חוץ מאלישע בן אבויה, שידע כוחי ומרד בי.

12. Gamliel in Aphrodites Bath: Negotiating Public Space in a Multi-cultural Society

Mishna Avodah Zara 3:4

Proclus, son of a philosopher,
put a question to Raban Gamliel in Acco,
as the latter was bathing in the Bath of Aphrodite.
He said to him:
“It is written in your Torah: [regarding pagan loot]
“And none of the prohibited thing shall cleave to your hand”
(Devarim 13:18)
Why then are you bathing in the Bath of Aphrodite?

Gamliel replied to him:
We may not answer [question relating to Torah] in a bath.

When he came out, **Gamliel said to Proclus**:
I did not come into her domain, she came into mine.

Nobody says the bath was made as an adornment for
Aphrodite; rather one says: “Aphrodite was made as an
adornment for the bath.

Another reason: If you were given a large sum of money, you
would not enter the presence of a statue revered by you
while you were nude or after having sex, nor would you
urinate before it.

But this [statue of Aphrodite] stands by a sewer
And everyone urinates before her.
When the Torah stated “their Gods”
It referred only to that which is treated as a deity which is
prohibited.
That which is not treated as a deity is not prohibited.

שאל פרקלוס בן פלוספוס
את רבן גמליאל בעכו,
שהיה רוחץ במרחץ של אפרוטידי;
אמר לו, כתוב בתורתכם, “ולא ידבק
בידך מאומה, מן החרם” (דברים
יג, יח)--מפני מה אתה רוחץ במרחץ
של אפרוטידי. אמר לו, אין משיבין
במרחץ. כשיצא אמר לו, אני לא באתי
בגבולה, היא באה בגבולי; אין אומרין
נעשה מרחץ נואי לאפרוטידי, אלא
נעשית היא אפרוטידי נואי
למרחץ. דבר אחר, אם נותנין לך ממון
הרבה, אתה נכנס לבית עבודה זרה
שלך ערום ובעל קרי ומשתין בפניה,
וזה עומדת על הביב וכל העם משתינין
בפניה. לא נאמר אלא “אלוהיהם”
(דברים ז, כה; דברים יב, ב-ג)--את
שהוא נוהג בו משום אלוה, אסור; ואת
שאינו נוהג בו מנהג אלוה, מותר.

13. Shimon Bar Yochai's Cave

Babylonian Talmud: Tractate Shabbat 33b - 34a

R. Yehuda and R. Yose and R. Shimon [bar Yohai] were sitting, and Yehuda b. Gerim was sitting beside them.

R. Yehuda opened and said: How pleasant are the acts of this nation: They established (*tiknu*) markets! They established bathhouses! They established bridges!

R. Yose was silent.

R. Shimon [bar Yohai] answered and said, "Everything they established, they established only for their own needs: They established markets - to place prostitutes there; bathhouses - to pamper themselves; bridges - to take tolls."

Yehuda b. Gerim went and retold their words, and it became known to the [Roman] government. They said: "Yehuda who extolled - let him be extolled. Yose who was silent - let him be exiled to Sepphoris. Shimon who disparaged - let him be killed."

He (R. Shimon) went with his son and hid in the Beit Midrash. Each day his wife brought him bread and a jug of water and they ate. When the decree became more severe he said to his son: "Women are easy-minded. They may abuse her and she will reveal [us]."

They went and hid in a cave. A miracle happened - a carob tree and a spring of water were created for them. They took off their clothes and sat up to their necks in sand. All day they sat and studied, and when the time came to pray they got out of the sand, dressed [their bodies], covered [their heads] and prayed and again took off their clothes - all in order that they not wear out. They dwelled in the cave for twelve years

ישבו רבי יהודה, ורבי יוסי ורבי שמעון, וישב יהודה בן גרים אצלם.

פתח רבי יהודה ואמר: כמה נאים מעשיהן של אומה זו: תקנו שווקים, תקנו גשרים, תקנו מרחצאות.

רבי יוסי שתק.

נענה רבי שמעון בן יוחאי ואמר: כל מה שתקנו - לא תקנו אלא לצורך עצמן: תקנו שווקין - להושיב בהן זונות, מרחצאות - לעדן בהן עצמן, גשרים - ליטול מהן מכס.

הלך יהודה בן גרים וסיפר דבריהם, ונשמעו למלכות. אמרו: יהודה שעילה - יתעלה, יוסי ששתק - יגלה לציפורי, שמעון שגינה - יהרג. הלכו הוא ובנו, התחבאו בבית המדרש.

כל יום היתה מביאה להם אשתו לחם וקנקן מים והיו אוכלים. כאשר התחזקה הגזירה, אמר לו לבנו: נשים דעתן קלה עליהן, שמא יצערו אותה ותחשוף אותנו. הלכו ישבו במערה.

התרחש נס - נברא להם חרוב ומעיין של מים. והיו מורידים בגדיהם, והיו יושבים עד צוואריהם בחול. כל היום למדו בזמן תפילה לבשו, התכסו והתפללו, ואח"כ הורידו בגדיהם - כדי שלא יתבלו.

ישבו שתיים עשרה שנה במערה.

Elijah came to the opening of the cave, saying:
 "Who will inform Bar Yohai that the emperor died
 and the decree is annulled?"
 They went out.

They saw men plowing and sowing.
 R. Shimon said, "They forsake eternal life (*olam*)
 and busy themselves with temporal life?!"
 Every place they turned their eyes to –
 was immediately burned.
 A heavenly voice (*bat kol*) came out and said to
 them: "Did you go out to destroy my world?
 Return to your cave!"
 They returned.

They dwelled for twelve months, saying:
 "The sentence of the wicked
 in Hell is twelve months."
 A heavenly voice went out [and said],
 "Go out from your cave."

They went out.
 Wherever [his son] R. Elazar smote –
 R. Shimon healed.
 He said, "My son, you and I
 are sufficient for the world."

When the eve of the Sabbath arrived,
 they saw a certain old man who was holding two
 bunches of myrtle running at twilight.
 They said to him, "Why do you need these?"
 He said to them, "To honor the Sabbath."
 [They said] "Would not one suffice for you?"
 He said, "One for "Remember [the Sabbath]"
 (Exodus 20:8) and one for "Observe [the Sabbath]"
 (Deut. 5:12).
 R. Shimon said to him (his son), "See how dear is a
 commandment (*mitsva*) to Israel."
 R. Elazar's mind was set at ease.

בא אליהו ועמד לפני פתח המערה,
 אמר: מי יודיע לו לבר יוחאי שמת
 הקיסר ובטלה הגזרה?
 יצאו.

ראו אנשים שחורשים וזורעים.
 אמר: מניחין חיי עולם ועוסקין בחיי
 שעה!
 כל מקום שנותנין עיניהן - מיד נשרף.
 יצאה בת קול ואמרה להם:
 להחריב עולמי יצאתם?
 חזרו למערתכם!
 חזרו והלכו.

ישבו שתים עשרה חודשים.
 אמרו: משפט רשעים בגיהנם - שנים
 עשר חדש.
 יצאה בת קול ואמרה: צאו ממערתכם!
 יצאו.

כל מקום שהיה מכה רבי אלעזר –
 היה מרפא רבי שמעון.
 אמר לו: בני, די לעולם אני ואתה.

בהגיע פני ערב שבת,
 ראו את אותו זקן שהיה מחזיק שני
 ענפים של הדס, ורץ בין השמשות.
 אמרו לו: אלה למה לך?
 אמר להם: לכבוד שבת.
 ולא מספיק לך אחד?
 אחד כנגד זכור, ואחד כנגד שמור.
 אמר לו לבנו: ראה כמה חביבין מצות
 על ישראל!
 התיישבה דעתו.

R. Pinhas b. Yair, R. Shimon's son-in-law,
heard and went out to greet him.
He took R. Shimon to the bathhouse.

R. Pinhas was massaging R. Shimon's flesh.
Seeing that there were clefts in R. Shimon's
flesh, he began to weep,
and when the tears fell from his eyes [they fell
on R. Shimon's flesh] and R. Shimon was yelping
[from pain].

R. Pinhas said to him, "Alas that I see you so!"
R. Shimon said to him, "Blessed are you that you
see me so. For if you did not see me so, you
would not find me so [learned]."
For originally when R. Shimon bar Yohai raised
an objection R. Pinhas b. Yair solved it with
twelve solutions.
But now when R. Pinhas b. Yair objected, R.
Shimon bar Yohai solved it with twenty-four
solutions.

R. Shimon said: "Since a miracle occurred for
me, I will go and fix something."

As it says: "And Jacob came [to the city of]
Shalem and he showed grace to the city" (Gen
33:18)," And [it was taught regarding this
verse:] "And Jacob came to the city of *Shalem*"
(Gen 33:18), [*Shalem* means *Whole*. What was
Jacob whole in?] Rav said, "Whole in his body,
whole in his affluence, whole in his Torah."

"And he showed grace to the city" (ibid.).

Rav said: He established (*tikken*) coinage for
them."

And Shmuel said: "He established (*tikken*)
markets for them.

And R. Yohanan said: He established (*tikken*)
bathhouses for them.

שמע רבי פנחס בן יאיר חתנו
ויצא לקראתו,
הכניסו לבית המרחץ.

היה מעסה לו את בשרו,
ראה שהיו קמטים בגופו,
היה בוכה.
וכאשר ירדו דמעותיו מעיניו, היה
מצווח.

אמר לו: אוי לי שראיתך בכך!
אמר לו: אשריך שראיתני בכך!
שאילמלא לא ראיתני בכך - לא מצאת
בי כך.
שמלכתחילה כאשר היה מקשה רבי
שמעון בן יוחי קושיא - היה מפרק
אותה רבי פנחס בן יאיר שתיים עשרה
פירוקים.
לבסוף כאשר היה מקשה רבי פנחס בן
יאיר קושיא - היה מפרק אותה רבי
שמעון בן יוחי עשרים וארבעה
פירוקים.

אמר: הואיל והתרחש לי נס, אלך
ואתקן דבר.

שכן כתוב: "ויבא יעקב שלם" (בראשית
לג)
ואמר רב: שלם בגופו, שלם בממונו,
שלם בתורתו.

"ויחן את פני העיר" -
אמר רב: מטבע תיקן להם.
ושמואל אמר: שווקים תיקן להם.
ורבי יוחנן אמר: מרחצאות תיקן להם.

R. Shimon said, "Is there something that needs fixing [*tikkun*]?"

They said to him, "There is a part [of Tiberias] which is of doubtful impurity and it causes much trouble for the priests to go around it." [...] Wherever it (the ground) was hard he ruled pure. Wherever was loose he marked.

A certain old man said, "The son of Yohai made a cemetery pure!!!"

R. Shimon said, "If you had not been with us [when we made the decision to purify this place, apparently alluding to a vote on this matter], or even if you had been with us but had not voted with us, you would have spoken well. But since you were with us and voted among us, should they say, '[Even] prostitutes beautify each other with make up. How much the more so [should] scholars!'"

R. Shimon cast his eyes at him and he died.

R. Shimon went out to the market.

He saw Yehuda b. Gerim.

[He said,] "Is this one still in the world?"

He set his eyes upon him [Yehuda] and turned him into a heap of bones.

אמר: יש דבר שצריך תיקון?
אמרו לו: יש מקום [בטבריה] שיש בו ספק טומאה,
ויש להם צער לכהנים להקיף אותו.
[...] כל מקום שהיתה [האדמה] קשה –
טיהר אותה. וכל מקום שהיה רפה –
גידר אותו.

אמר אותו זקן: טיהר בן יוחי בית הקברות!!!
אמר לו: אילמלי היית איתנו, ואפילו היית איתנו ולא נמנית איתנו - יפה אתה אומר. עכשיו שהיית איתנו ונמנית איתנו, יאמרו: זונות מפרכסות [מייפות, מאפרות] זו את זו, תלמידי חכמים לא כל שכן?
נתן בו עיניו, ונחה נפשו.

יצא לשוק, ראה את יהודה בן גרים.
אמר: עדיין יש לזה בעולם?
נתן בו עיניו, ועשהו גל של עצמות.

Rabbi Shimon Bar Yohai (Rashbi) in the Cave

Questions to aid chevruta study

A. The three way conversation:

1. Flesh out each position to a full blown position about the Romans. Can you make analogies to other imperial/colonial cultures?
2. R. Yehuda: What could his interest to praise the Romans be? How far-reaching would you take his praise – is he praising the entire Roman Empire for all their actions? What is the "Jewish" word R. Yehuda uses to describe the Roman's actions? Why was this word chosen?
3. Rabbi Yossi: How do you understand his silence? What is his inner monologue at the time of this conversation?
4. Rabbi Shimon Bar Yohai: What is the brunt of his criticism of the Romans? Is this such a terrible thing? What are the "values" of the Romans in the eyes of Rashbi? Would R. Yehuda agree?
5. What could R. Yehuda have answered to Rashbi?
6. How do you understand Yehuda ben Gerim? Is he innocent or malicious? Does this Yehuda remind you of another famous Yehuda that lived 100 years earlier?

B. In hiding

1. What do the Beit Midrash and the Cave symbolize?
2. Why does Rashbi take his son with him?
3. How do you understand Rashbi's statement about his wife?
4. What is the image created in the cave? Who replaces Rashbi's wife?
5. Taking off the clothes – what does this remind you of?
6. What is the significance of getting dressed to pray? Where is God in their learning?
7. Ceaser dies – compare to the story of Moses, Exodus 2:16-3:10.
8. What kind of ideal of Torah learning does this story promote? What is the correct relationship between Life and Torah, Gentiles and Torah, women and Torah according to this story?

C. Coming out of the cave – Take one:

1. Is Rashbi's critique of the farmer similar to his critique of the Romans (or his suspicion of his wife)? What is the development here?
2. Eternal Life vs. Temporal life – do you agree with this hierarchy? Compare to the prayer of R. Nehunya ben haQana that is to be said when leaving the Beit Midrash (below).

3. Burning with their eyes: how do you understand this? What gave them the power to burn with their eyes?
4. What is God's point of view on Bar Yochai's revolutionary actions?
5. Why were Rashbi and son sent back to the cave?
6. The cave has changed its "analogy" a few times throughout the story. Can you identify the various images it is analogized to? Compare it also to other "famous caves" of western tradition.

D. The Second Coming:

1. What saves the "lay people" in the eyes of the scorching intellectuals? What is so soothing about the Old Man's actions?
2. Why are "you and me" enough for the world? How does this relax Rashbi and son? What are the lessons Rasbi learned in the cave – the first time, the second time?
3. This story has a great spatial scheme. Notice the various spaces (for example – where do you imagine the first conversation taking place?). Notice the move between spaces and compare them. What does each space represent?

E. R. Pinchas

1. Where does R. Pinchas take Rashbi to? What is the significance of this?
2. Notice their dialogue: Has Rabbi Shimon mellowed? Has he repented for the crime that God exiled him back to the cave for?
3. How does each character relate to the human body?

F. Tikkun Olam

1. What is the ethical norm that Rashbi cites at the beginning of this section? Does this fit with what we've thought about Rashbi until now?
2. Yaakov – look up the original context of the verse, then look up the Hebrew words *SHALEM* and *VAYEEKHAN* (the roots ש-ל-ם and ה-נ-ח), in a dictionary to understand the midrashic pun.
3. Who in our story is Yaakov now compared to?
4. Doubtful Impurity – what is the problem Rashbi is asked to deal with? Is there a symbolic meaning to this problem?
5. What is the criticism of Rashbi offered by the Old man here? What is Rashbi's response?
6. Yehuda Ben Gerim – did Rashbi learn his lesson?

Background sources about R. Shimon

1. Talmud Bavli Masechet Kiddushin Page 40b

Rabbi Tarfon was sitting with the elders in the attic of the house of Nitzeah in Lod

Talmud Live

וכבר היה רבי טרפון וזקנים מסובין
בעלית בית נתזה בלוד

Rabbi Mishael Zion | The Bronfman Fellowship

when the question was posed before them:

What is greater: Talmud (study) or Maaseh (action)?

Rabbi Tarfon answered: Action is greater.

Rabbi Akiba answered: Study is greater.

They all responded: Study is greater – for study brings about action.

נשאלה שאילה זו בפניהם:
תלמוד גדול או מעשה גדול?

נענה רבי טרפון ואמר: מעשה גדול
נענה רבי עקיבא ואמר: תלמוד גדול
נענו כולם ואמרו: תלמוד גדול –
שהתלמוד מביא לידי מעשה.

2. Talmud Bavli Masechet Shabbat page 35b

Our Rabbis taught:

"You shall gather in your new grain" (Deut. 11:14).

What does this teach?

It sets limit on the interpretation of another verse that says, "Let not the Torah cease from your lips but recite it day and night" (Joshua 1:8).

Should this [second] verse be taken literally?

No! For the first verse teaches, "You shall gather in your new grain." –

Perform worldly occupations (*derekh erez*) together with studying Torah."

These are the words of **R. Ishmael**.

However **R. Shimon b. Yohai** says:

Is it possible that a man plow in plowing season,
sow in sowing season,
harvest in harvest season,
thresh in threshing season,
winnow when the wind blows –
then what will become of Torah?

But rather [this is the correct interpretation of the verse:]
when Israel fulfills the will of God – their work is done by
others, as it says, "Strangers shall stand and pasture your
flocks; aliens shall be your plowmen and vine-trimmers"
(Isaiah 61:5).

When they do not fulfill the will of God, their work is done
by themselves, as it says "You shall gather in your new
grain."

Abaye said, "Many acted in accordance with R. Ishmael
and prospered; in accordance with R. Shimon and did not
prosper."

Rava said to the sages, "I ask you not to appear before me
in the month of Nisan and in the month of Tishrei, in order
that you not be distracted by concern for your sustenance
during the rest of the year."

תנו רבנן:

"ואספת דגנך"

מה תלמוד לומר?

לפי שנאמר:

"לא ימוש ספר התורה הזה מפיןך"

(יהושע א:ח).

יכול דברים ככתבן?

– תלמוד לומר: "ואספת דגנך" –

הנהג בהן מנהג דרך ארץ,

דברי רבי ישמעאל.

רבי שמעון בן יוחי אומר:

אפשר אדם חורש בשעת חרישה,

וזורע בשעת זריעה, וקוצר בשעת

קצירה, ודש בשעת דישה, וזורח

בשעת הרוח, תורה מה תהא עליה?

אלא: בזמן שישראל עושין רצונו של

מקום – מלאכתן נעשית על ידי אחרים,

שנאמר: "ועמדו זרים ורעו צאנכם"

וגו' (ישעיהו סא:ה).

ובזמן שאין ישראל עושין רצונו של

מקום – מלאכתן נעשית על ידי עצמן,

שנאמר: "ואספת דגנך". [...]

– אמר אביי: הרבה עשו כרבי ישמעאל –

ועלתה בידן, כרבי שמעון בן יוחי –

ולא עלתה בידן.

אמר להם רבא לרבנן:

בבקשה מכם, בימי ניסן ובימי תשרי –

אל תראו לפני, כדי שלא תהיו

מוטרדים במזונותיכם כל השנה.

3. Talmud Bavli Masechet Shabbat page 33b

Come and hear: When the sages entered into the vineyard
at Yavneh, R. Yehuda and R. Eleazar b. R. Yose and R.

Shimon were there. This question was asked before them:

תא שמע: כשנכנסו רבותינו לכרם ביבנה

היה שם רבי יהודה ורבי אלעזר ברבי

יוסי ורבי שמעון.

Why does this plague ('askara = croup) begin in the bowels and end with one's mouth? [...]

R. Shimon answered and said, "Because of the sin of neglect of Torah: They said to him: Women will disprove you! (for women are not obligated to learn Torah, and yet they suffer croup). (He answered: They suffer croup) Because they cause their husbands to neglect Torah!

"Gentiles will disprove you!"

"They cause Israel to neglect."

"Children will disprove you!"

"They cause their fathers to neglect."

"Children who study Torah will disprove you!"

(He answered:) "That is like what Rabbi Gurion said [...]: At the time when there are righteous people, the righteous receive punishment for the generation's (sins). When there are no righteous people – the children who study Torah receive punishment for the generation's (sins).

נשאלה שאלה זו בפניהם : מכה זו מפני מה מתחלת בבני מעיים וגומרת בפה? [...]

נענה רבי שמעון ואמר : בעון ביטול תורה. אמרו לו : נשים יוכיחו !

שמבטלות את בעליהן.

נכרים יוכיחו !

שמבטלין את ישראל.

תינוקות יוכיחו !

שמבטלין את אביהן.

תינוקות של בית רבן יוכיחו !

התם כדרכי גוריון, דאמר רבי גוריון, ואיתימא רב יוסף ברבי שמעיה : בזמן שהצדיקים בדור - צדיקים נתפסים על הדור, אין צדיקים בדור - תינוקות של בית רבן נתפסים על הדור.

A part of Tiberias of doubtful impurity:

Based on parallel Rabbinic sources, scholars assume that this refers to the city of Tiberias, founded during the reign of Emperor Tiberius circa 20 CE., on the remains of a graveyard, thus making it burdensome for the priests to live in for purity issues.

Josephus also mentions a legend of purification of graves in the city, mentioning it as an ongoing debate in the city, saying that Herod Antipas gave incentives to the Jews to live in Tiberias because he knew it was problematic for them halakhically. Following the Bar Kochva revolt and the move of Jewish life to the Galilee, Tiberias eventually became one of the largest centers of Jewish life, hosting the academy of Rabbi Yochanan (3rd C), the center of learning of the Palestinian Talmud.

See Israel L Levine, *קתדרה 2, רשב"י, עצמות מתים וטיהורה של טבריה – היסטוריה ומסורת*

Plato's Myth of the Cave | *The Republic*, BOOK VII

I said, 'I liken our nature in its education and want of education to a condition which I may thus describe. **Picture men in an underground cave-dwelling, with a long entrance reaching up towards the light** along the whole width of the cave; in this they lie from their childhood, **their legs and necks in chains**, so that they stay where they are and look only in front of them, as **the chain prevents their turning their heads round**. Some way off, and higher up, a fire is burning behind them, and between the fire and, the prisoners is a road on higher ground. Imagine a wall built along this road, like the screen which **showmen** have in front of the audience, over which they show the puppets.'

'Then picture also men carrying along this wall all kinds of articles which overtop it, **statues** of men and other creatures in stone and wood and other materials; naturally some of the carriers are speaking, others are silent.'

'A strange image and **strange prisoners**,' he said. '**They are like ourselves**,' I answered. 'For in the first place **do you think that such men would have seen anything of themselves or of each other except the shadows thrown by the fire on the wall of the cave opposite to them?**'...

'But,' I said, if someone were to drag one out up the steep and rugged ascent, and did not let go till he had been dragged up to the light of the sun, would not his forced **journey** be one of pain and annoyance; and when he came to the light, would not his eyes be so full of the glare that he would not be able to see a single one of the objects we now call true?'..... 'Then, last of all, I fancy he would be able to look at the sun and observe its nature, not its appearances in water or on alien material, **but the very sun itself in its own place?** And that done, he would then come to infer concerning it that it is the sun which produces the seasons and years, and controls everything in the sphere of the visible, and is in a manner **the author of all** those things which he and his fellow-prisoners used to see?'

'Well, then, if he is reminded of his original abode and its wisdom, and those who were then his fellow-prisoners, do you not think he will pity them and count himself happy in the change?'

[...] We must not allow them (the philosophers) the liberty which they now enjoy?'

'The liberty,' I said, 'of staying there, and refusing to descend again to the prisoners and to share with them in toils and honors, whether they be mean or exalted.' 'What!' he said; '**are we to do them an injustice, and force on them a worse life when a better is possible for them?**'

'You have forgotten again, my friend,' I said, 'that **it is not the law's concern that any one class in a state should live surpassingly well. Rather it contrives a good life for the whole state**, harmonizing the citizens by persuasion and compulsion, and making them **share with one another** the advantage which each class can contribute to the community. It is the law which produces such men in the city; not in order to leave each man free to turn where he will, but that it may itself use them to bind the city together.'

Talmud Bavli Masechet Sukkah Page 45b

Hizqiah said, R. Yirmiah said in the name of **R. Shimon bar Yohai**:

"I could exempt the whole world from punishment from the day I was born until now.

And if Eleazar my son were with me, [we could exempt it] from the time when the world was created until now."

And Hizqiah said R. Yirmiah said in the name of **R. Shimon bar Yohai**:

"I have seen those destined to ascend (*bnei `aliya*) and they are few. If there are one thousand, I and my son are among them. If one hundred, I and my son are among them. If two, I and my son are them."

ואמר חזקיה אמר רבי ירמיה משום רבי שמעון בן יוחאי:

יכול אני לפטור את כל העולם כולו מן הדין מיום שנבראתי עד עתה,

ואילמלי אליעזר בני עמי - מיום שנברא העולם ועד עכשיו,

[...] ואמר חזקיה אמר רבי ירמיה

משום רבי שמעון בן יוחאי:

ראיתי בני עלייה והן מועטין,

אם אלף הן - אני ובני מהן,

אם מאה הם - אני ובני מהן,

אם שנים הן - אני ובני הן.

Eternal Life and Temporal Life in the Beit Midrash

Bavli Brachot Page 28b

MISHNA: R. NEHUNIA B. HA-KANEH USED TO SAY A SHORT PRAYER AS HE ENTERED THE BEIT MIDRASH AND AS HE LEFT IT.

GEMARA: [...] On his leaving what did he say?

I give thanks to You, O Lord my God, that You have set my portion with those who sit in the Beit Midrash and You have not set my portion with those who sit in [street] corners: for I rise early and they rise early, but I rise early for words of Torah and they rise early for temporal things; I labour and they labour, but I labour and receive a reward and they labour and do not receive a reward; I run and they run, but I run to the life of the world to come and they run to the pit of destruction.

משנה: רבי נחוניא בן הקנה היה מתפלל בכניסתו לבית המדרש

וביציאתו תפלה קצרה.

גמרא: [...] ביציאתו מהו אומר?

מודה אני לפניך ה' אלהי ששמת

חלקי מיושבי בית המדרש ולא שמת

חלקי מיושבי קרנות, שאני משכים

והם משכימים - אני משכים לדברי

תורה והם משכימים לדברים בטלים,

אני עמל והם עמלים - אני עמל

ומקבל שכר והם עמלים ואינם

מקבלים שכר, אני רץ והם רצים -

אני רץ לחיי העולם הבא והם רצים

לבאר שחת.

Each time a man stands up for an ideal, or acts to improve the lot of others, or strikes out against injustice, he sends forth a tiny ripple of hope, and crossing each other from a million different centers of energy and daring, those ripples build a current that can sweep down the mightiest walls of oppression and resistance.

Robert Kennedy, speech to National Union of South African Students' Day of Affirmation, Cape Town June 7, 1966.

When God created the world, God provided an opportunity for the work of God's hands - man - to participate in God's creation. The Creator, as it were, impaired reality in order that mortal man could repair its flaws and perfect it.

Rabbi Joseph Soloveitchik, Halachic Man, p. 10

14. The Tales of the Destruction: Kamtza & Bar Kamtza

תלמוד בבלי מסכת גיטין | Babylonian Talmud, Tractate Gittin

Rabbi Yochanan said, 'What is the meaning of the verse in The Book of "Mishlei" (Proverbs 28) which reads, 'Fortunate is the one who is always fearful, but the one who is hard of heart will suffer misfortune?' It was because of 'Kamtza and Bar-Kamtza' that Yerushalayim was destroyed ..."

"For there was a certain individual who was friendly with Kamtza, but who was an enemy of Bar-Kamtza. He made a feast and said to his servant, 'Go and bring Kamtza to my feast,' but the servant brought Bar-Kamtza instead."

"The one who made the feast found Bar-Kamtza seated there. He said to him, 'Since you are my enemy, what are you doing here? Get up and get out!' Bar-Kamtza said, 'Since I'm here already, let me stay, and I will pay you for what I eat and drink.' "

"The host responded, 'No!' "

" 'I will pay for half the cost of the feast.' "

" 'No!' "

" 'I will pay the **entire cost** of the feast!' "

" 'No!' And he seized Bar-Kamtza, stood him up, and threw him out!"

"Bar-Kamtza thought, 'Since the **Rabbis were there**, saw the whole thing, and did not protest, obviously they had **no objection to my embarrassment!** I'll go now, and have a little feast-of-slander with the king."

"Bar-Kamtza went to the Caesar and declared, 'The Jews have rebelled against you!' "

"The Caesar responded, 'Who said so?' "

"Bar-Kamtza said, 'Send them a sacrifice, and see if they will offer it.' "

"The Caesar sent (with Bar-Kamtza) a healthy, unblemished ram. While going, Bar-Kamtza caused a disfigurement in the animal. Some say that it was a blemish on the upper lip; others say that it was a blemish in the eye (perhaps symbolizing the silence of the rabbis, or their witnessing of the event of his disgrace without protest); in any case, a place where for us it is a disqualifying blemish while for the Romans, it is not."

"The Rabbis had in mind to sacrifice it anyway to maintain peaceful relations with the government. But Rabbi Zechariah son of Avkulos objected, 'People will say, 'Animals with blemishes may be sacrificed on the altar!' "

"The Rabbis had in mind to kill Bar-Kamtza so that he would not report what had happened to the Caesar! But Rabbi Zechariah son of Avkulos objected, 'People will say, 'One who makes blemishes in sacrifices is killed!' "

Rabbi Yochanan said, "The excessive carefulness of Rabbi Zechariah son of Avkulos destroyed our Temple, burned our Palace, and exiled us from our Land."

אמר רבי יוחנן, מאי דכתיב 'אשרי אדם מפחד תמיד ומקשה לבו יפול ברעה'?

אקמצא ובר קמצא חרוב ירושלים...

היה אדם אחד, שהיה לו חבר ושמו קמצא, והיה לו שונא ושמו בר קמצא.

עשה (אותו האיש) סעודה.

אמר לשמשו: לך הבא לי את קמצא (ידידי).

הלך (בטעות) והביא את בר קמצא (שהיה שונאו של אותו האיש).

בא (אותו האיש לסעודה) ומצא את בר קמצא

יושב. אמר לו (אותו האיש): הלוא אני ואתה

שונאים. מה אתה עושה כאן? קום וצא!

אמר לו (בר קמצא): הואיל וכבר באתי הנח לי, ואתן לך את דמי אכילתי ושתייתי.

ענה לו: לא! אמר לו:

אתן לך חצי מעלות הסעודה.

ענה לו: לא!

אמר לו: אתן לך את עלות הסעודה כולה.

ענה לו: לא! אחזו בעל הסעודה בידו והוציאו.

אמר (בר קמצא): כיוון שהיו חכמים בסעודה ולא מחו בבעל הסעודה, סימן שנוח להם המעשה. אלך

ואלשין עליהם לפני לקיסר.

הלך ואמר לקיסר: מרדו בך היהודים!

אמר לו (הקיסר): מי אמר? (הצג הוכחה).

אמר לו: שלח להם (לחכמי היהודים) קורבן, וראה אם יקריבו אותך.

שלח בידו עגל משובח.

(במהלך הדרך) הטיל (בר קמצא) מום בניב

השפתיים (של הקורבן), ויש אומרים בדוקין

שבעין, מקום שעל פי דין ישראל נחשב כמום

ואילו אצל הגויים אינו נחשב מום.

חשבו חכמים שבמקדש להקריב (בכל זאת) את הקורבן, משום שלום המלכות.

אמר להם רבי זכריה בן אבקולס: (אם נקריבו),

יאמרו אנשים כי אנו מקריבים בעלי מומין על

המזבח!

חשבו להרוג [את בר קמצא] כדי שלא ילך וילשין.

אמר להם רבי זכריה: אנשים יאמרו (או עלולים

לחשוב ש)מי שמטיל מומים בקורבן דינו מוות.

אמר רבי יוחנן: ענוותנותו של רבי זכריה בן

אבקולס החריבה את ביתנו ושרפה את היכלנו

והגליתנו מארצנו.

(בבלי, מסכת גיטין תרגום)

Postscript:

The Institutionalization of Mourning

Our Rabbis taught: After the destruction of the Second Temple, “abstainers” became prevalent in Israel, deciding never again to eat meat or drink wine. Rabbi Yehoshua challenged them. He said to them: My children, why are you not eating meat or drinking wine? They said to him: Shall we eat meat, from which sacrifices were made on the altar which is now desolate? Shall we drink wine, from which sacrifices were made on the altar which is now desolate? He said to them: In that case, why eat bread? Bread was part of the ritual, too?

- You're right. We won't eat bread, either, only fruit.

- But fruit shouldn't be consumed either. After all, we used to bring our tithes to the Temple, and we can't do that anymore?

- You're right. We'll only eat agricultural produce of the sort that wasn't brought to the Temple.

- But water? We can't drink water anymore, either, can we? Water used to be poured on the altar!

They were silent.

Rabbi Yehoshua said to them:

My children, come and I'll say to you. We can't not mourn. Yet we can't mourn too much, for if we do there will be no life. So we must mourn as part of life, thus: When a man paints his home he should leave a small section unpainted. When preparing a feast, he should leave a small part unprepared. When a woman puts on her jewelry, she should put on a bit less.

And whoever mourns Jerusalem will yet see her in her celebration.

As it is written, " Rejoice with Jerusalem, and be glad with her, all that love her; rejoice for joy with her, all you that mourn for her" (Isaiah 66:10).

Babylonian Talmud, Bava Batra 60b

על מיסוד האבל

תנו רבנן: כשחרב הבית בשניה, רבו פרושין בישראל, שלא לאכול בשר ושלא לשתות יין. נטפל להן רבי יהושע, אמר להן: בני, מפני מה אי אתם אוכלין בשר ואין אתם שותין יין? אמרו לו: נאכל בשר, שממנו מקריבין על גבי מזבח ועכשיו בטל? נשתה יין, שמנסכין על גבי המזבח ועכשיו בטל? אמר להם: אם כן לחם לא נאכל, שכבר בטלו מנחות? אפשר בפירות. פירות לא נאכל, שכבר בטלו ביכורים? אפשר בפירות אחרים. מים לא נשתה, שכבר בטל ניסוך המים? שתקו.

אמר להן: בני, בואו ואומר לכם.

שלא להתאבל כל עיקר – אי אפשר, שכבר נגזרה גזרה.

ולהתאבל יותר מדאי – אי אפשר, שאין גזרין גזירה על הצבור, אלא אם כן רוב ציבור יכולין לעמוד בה.

אלא כך אמרו חכמים:

סד אדם את ביתו בסיד, ומשייר בו דבר מועט; עושה אדם כל צרכי סעודה, ומשייר דבר מועט; עושה אישה כל תכשיטיה, ומשיירת דבר מועט. וכל המתאבל על ירושלים זוכה ורואה בשמחתה,

שנאמר: (ישעיהו סו) שִׂמְחוּ אֶת יְרוּשָׁלַם וְגִילוּ בָּהּ כָּל אֲהַבְיָהּ שִׂישׁוּ אֶתְהָ מְשׁוֹשׁ כָּל הַמְתְּאָבְלִים עָלֶיהָ.

תלמוד בבלי, מסכת בבא בתרא, דף ס, עמוד ב

SECTION IV.

Eighteen Classic Talmudic Stories Every Jew Should Study

15. Desire and Authenticity | The Tzizit and the Harlot

Sifrei Numbers 115

ספרי במדבר פסקא קטו

Rabbi Nathan said: There is no commandment in the Torah, however light, whose reward is not given in this world; as for its reward in the world-to-come, I know not how much it is. Go and learn this from the commandment of *tzitzit*.

Once a certain man, who was scrupulous about the commandment of *tzitzit*, heard that there was a harlot in one of the cities by the sea who took 400 gold pieces for her hire. He sent her 400 gold pieces, and she fixed a time for him.

When his time arrived, he came and sat down at the entrance of her house. Her maid entered and said to her: "The man who sent you the 400 gold pieces has come, and is sitting at the entrance." She said: "Let him enter."

When he entered, she prepared for him seven beds, six of silver and one of gold, and between each bed there was a ladder of silver but the topmost ladder was of gold. She ascended and sat on the topmost bed, naked. He too ascended the seven beds and seven ladders, and sat down naked beside her.

Came his four *tzitziyot*, and slapped him on the face! He slipped down, and sat on the ground. She too slipped down, and sat on the ground.

She said to him: "By Isis, goddess of love, I will not let you go until you tell me what blemish you saw in me!" He said: "By the Temple service! I have not seen a woman as beautiful as you!

But God has given us a certain commandment called '*tzizit*', and it is written twice regarding it: '*I am YHWH your God*': I am the one who in the future will exact punishment, and I am the one who in the future will pay reward. Now they have appeared to me as four witnesses!" She said to him: "By the [Temple] service! I will not let you go until you tell me your name, the name of your town, the name of your teacher, and the name of your school where you study the Torah!" He wrote this down, and handed it to her.

תניא אמר רבי נתן: אין לך כל מצוה קלה שכתובה בתורה שאין מתן שכרה בעולם הזה, ולעולם הבא איני יודע כמה. צא ולמד ממצות ציצית :

מעשה באדם אחד שהיה זהיר במצות ציצית,

שמע שיש זונה בכרכי הים והיתה נוטלת ארבע מאות זהובים בשכרה.

שיגר לה ארבע מאות זהובים וקבעה לו זמן.

כיון שהגיע זמנו בא וישב לו על פתח ביתה.

נכנסה שפחתה ואמרה לה: אותו האיש שקבעת לו זמן הרי הוא יושב על פתח הבית.

אמרה לה: יכנס.

כיון שנכנס הציעה לו שבע מטות של כסף ואחת של זהב והיא היתה בעליונה.

ובין כל אחת ואחת ספסלין של כסף ועליון של זהב.

כיון שהגיעו לאותו מעשה באו ארבע ציציותיו ונדמו לו כארבעה עדים וטפחו לו על פניו.

מיד נשמט וישב לו על גבי קרקע.

אף היא נשמטה וישבה על גבי קרקע.

אמרה לו: גפה של רומי איני מניחתך עד שתאמר מה מום ראית בי.

אמר לה: העבודה לא ראיתי בך מום שאין כיפיך בכל העולם

אלא מצוה קלה צונו ה' אלהינו וכתב בה "אני ה' אלהיכם" "אני ה' אלהיכם" שתי פעמים.

"אני ה' אלהיכם" אני עתיד לשלם שכר, "אני ה' אלהיכם" עתיד ליפרע.

אמרה לו: העבודה איני מניחתך עד שתכתוב לי שמך ושם עירך ושם מדרשך שאתה למד בו

תורה.

She arose and apportioned all her possessions:
a third to the [Roman] Government, a third to the poor, and a third
she took in her hand.
And went to the school of Rabbi Hiyah
She said to him: "Master, convert me to Judaism!"
He said to her. "My daughter, perhaps you have set your eye on one
of the pupils?"
She took out the writing, and gave it to him.
He said to him: "Go and attain your achievement!
Those beds which she prepared illicitly, she shall prepare
permissibly.

Such is the reward [of the commandment of fringes] in this world;
as for the world-to-come, I know not how much it is.

וּכְתַב לָהּ שְׁמוֹ וְשֵׁם עִירוֹ וְשֵׁם
רְבוּ וְשֵׁם מִדְרָשׁוֹ שֶׁלְמַד בּוֹ תוֹרָה.

עֲמָדָה וּבִזְבָּזָה אֶת כָּל מְמוֹנָהּ
שְׁלִישׁ לְמַלְכוּת שְׁלִישׁ לְעֵנִיִּים
וְשְׁלִישׁ נִטְלָה עִמָּה וּבָאתָה

וְעֲמָדָה בְּבֵית מִדְרָשׁוֹ שֶׁל ר' חִיָּיא.

אָמְרָה לוֹ: רַבִּי גֵיירָנִי.

אָמַר לָהּ: שְׂמָא עֵינִיךְ נִתְּתָ בְּאַחַד
מִן הַתְּלָמִידִים?

הוֹצִיאָהּ לוֹ כְּתָב שְׁבִידָהּ.

אָמַר לוֹ: עֲמוּד זָכָה בְּמִקְחָךְ

אוֹתָן הַמְצַעוֹת שֶׁהִצִּיעָה לָךְ
בְּאִיסוּר תְּצִיעַ לָךְ בְּהִיתָר.

16. Freedom, Intimacy and Other Scary Desires: A Talmudic Story

R. Hiyya bar Ashi,
each time he fell on his face [in personal prayer],
would say:
May the Merciful One rescue me from the *Yetzer*
HaRa [the inclination toward evil].

One day his wife overheard him.
She said to herself: “But for so many years he has
abstained from me! How come he says that?”

One day he was studying in his garden.
She decorated herself,
and walked by him.
He said to her: “Who are you?”
She said: “I am Heruta,
I just got back from my workday.”

He claimed her.
She said to him: “Go bring me that pomegranate
from the treetop.”
He jumped up and brought it to her.

When he came home,
his wife was adding kindling to the oven.
He climbed inside the oven and sat there.
She said to him: “What is this?”
He said to her: “Such and such is what happened.”
She said to him: “That was me!”
He said to her: “But I, anyhow, intended to do
something forbidden.”

Babylonian Talmud Kiddushin 81b, according to Mss.

רבי חייא בר אשי היה רגיל
שבכל פעם שנפל על פניו,
היה אומר:
הרחמן יצילנו מיצר הרע.
יום אחד שמעה אותו אשתו,
אמרה: הרי כמה שנים שפרוש
הוא ממני – מדוע הוא אומר כך?
יום אחד היה לומד בגינתו.
קישטה עצמה.
עברה ושבה לפניו.
אמר לה: מי את?
אמרה: אני חרותא שחזרתי מיומי.
תבעה.
אמרה לו: הבא לי את הרימון
שבראש הענף!
קפץ ממקומו והלך והביא לה.
כאשר בא לביתו היתה אשתו
מסקת את התנור.
עלה וישב בתוכו.
אמרה לו: מה זה?
אמר לה: כך וכך היה המעשה.
אמרה לו: זו הייתי אני!
אמר לה: אני, מכל מקום לאיסור
התכוונתי.
בבלי קידושין פא, ע"ב; על פי כתבי יד.

Heruta: Questions for Havruta Study:

1. Read the story and divide it into scenes. Use the *Rashi Highlights* below to decipher unclear phrases.
2. Ask as many questions as possible about the story. *For example: Why does their encounter take place in a garden?*
3. Flesh out the two characters in our story. How do you imagine each one of them? What is their background? How do they feel at various moments of the story – proud, ashamed, happy, distressed...
4. Go through the story again, imagining its scenes more fully – as a movie, short story or poem. What aspects would you add? What shots would your camera take, what metaphors would you use in a poem?

Rashi Highlights (and other commentaries):

Fell on his face – perhaps refers to the prayer of *Nefilat Apayim* in *Tachanun*, a prayer said after the silent prayer (*Amidah*). This prayer was considered by the Rabbis to be the most intense personal prayer of the day.

Abstained from me – The Talmud mentions some Rabbis as having abstained from their wives altogether, trying to achieve a higher holiness. This is contrary to the Halakhic obligation mentioned in the Torah and the Talmud to have regular sexual relations with ones wife (*Onah*), but in line with the midrahsic explanation of Moses as a prophet who was celibate from his wife.

Heruta –the Name of a famous prostitute of the time (*Rashi*). Literally: *Heruta* means Freedom חירות.

Decorated herself – with jewelry, perfumes and seductive clothing (*Rashi*).

He claimed her – the term *tva'a* תבעה, meaning claimed/demanded/propositioned, is used in the Talmud as a reference for a coarse act of (/demand for) intercourse, as opposed to the more intimate term לספר, "to tell"/storytelling, used for example in Bavli Berakhot 3a: "In the third part of the night a women *mesaperet* with her husband."

Climbed inside the oven – the Talmud recounts a few stories in which the hero tries to sit inside an oven as a way of punishing himself/committing suicide for his sins.

The Printed Version:

Later editions of the Talmud added two epilogues to the story (and this is how it appears in the standard printed editions today), so that it reads the following:

לא אשגח בה, עד דיהבה ליה סימני. אמר לה: אנא מיהא לאיסורא איכווני.

כל ימיו של אותו צדיק היה מתענה, עד שמת באותה מיתה.

She said to him: "That was me!"

He did not believe her, until she gave him proof.

He said to her: "But I, anyhow, intended to do something forbidden."

For the rest of his days this tsaddik/righteous-man suffered great sorrow.

He fasted again and again until he died that very death.

How do these additions alter the reading of the story?

Postscript

The Battle Against the *Yetzer* | Bavli Yoma 69b

“They cried out to Adonai God in a great voice” (Nehemia 9:4). What did they say?

Rav or Rabbi Yochanan said: Oy! Oy! It is [the Evil Impulse] that caused the destruction of the Temple, burned the Holy *Heichal*, and killed all the righteous, and exiled Israel from its land, and it is still dancing among us.

But wasn't it brought to us so we could earn the reward [of overcoming it]?

We do not want it or its reward.They fasted for three days and three nights and it was handed over to them. It emerged as a fiery lion from the Holy of Holies. A prophet announced that it was the *yetzer* (the inclination) to idolatry....They said: This is an auspicious time of Divine favor, so let us ask for mercy so as to have the *yetzer* of sexual transgression⁷ [as well]. They asked for mercy and it was handed over to them.

The prophet warned them that if they kill it, the world will come to an end.

They imprisoned it [the general *yetzer hara*] for three days. They sent out to seek a one day old egg in all of Eretz Yisrael and it could not be found. (*In other versions*: No one got married and no one built a house).

They said: What shall we do? If we kill it, that will be the end of the world.

Let's pray for mercy to split [between sinful desire and fruitful desire], but Heaven would not give half gifts. So what did they do? They blinded it and released it. So at least one no longer lusts after female relatives [that is, the *yetzer* of sexual desire no longer incites one to incest].

ויצעקו אל ה' אלהים בקול גדול
מאי אמור?

אמר רב ואיתימא רבי יוחנן: בייא בייא! היינו
האי דאחרביה למקדשא וקליה להיכליה
וקטלינהו לכולהו צדיקי ואגלינהו לישראל
מארעהון ועדיין מרקד בינן!
כלום יהבתי לך אלא לקבולי ביה אגרא? לא
איהו בעינן ולא אגריה בעינן.

נפל להו פיתקא מרקיעא דהוה כתב בה: אמת
אמר רב חנינא שמע מינה חותמו של הקדוש
ברוך הוא אמת.

אותיבו בתעניתא תלתא יומין ותלתא לילואתא
מסורוהו ניהליהו נפק אתא כי גוריא דנורא
מבית קדשי הקדשים
אמר להו נביא לישראל: "היינו יצרא דעבודת
כוכבים!"

שנאמר: "ויאמר זאת הרשעה"
בהדי דתפסוה ליה אשתמיט ביניתא ממזייא
ורמא קלא ואזל קליה ארבע מאה פרסי.
אמרו היכי נעביד? דילמא חס ושלום מרחמי
עליה מן שמיא?

אמר להו נביא שדיוהו בדודא דאברא וחפיוהו
לפומיה באברא, דאברא משאב שאיב קלא,
שנאמר "ויאמר זאת הרשעה וישלך אתה אל
תוך האיפה וישלך את אבן העופרת אל פיה".
אמרו הואיל ועת רצון הוא נבעי רחמי איצרא
דעבירה.

בעו רחמי ואמסר בידיהו.
אמר להו חזו דאי קטליתו ליה להווא כליא
עלמא!

חבשוהו תלתא יומי ובעו ביעתא בת יומא בכל
ארץ ישראל ולא אשתכח.
אמרי: היכי נעביד? נקטליה - כליא עלמא,
ניבעי רחמי אפלגא - פלגא ברקיעא לא יהבי.
כחלינהו לעיניהו ושבקוהו ואהני דלא מיגרי
ביה לאיניש בקריבתה.
תלמוד בבלי ט: :

⁷ Song of Song Rabbah 7.8 "The Holy one created two *yetzarim* in his world, the *yetzer* for idolatry and the *yetzer* for harlotry. The *yetzer* for idolatry has been uprooted and the *yetzer* for harlotry is still extant".

17. "Spit in my Eye": Enlightened Marriage Counseling

The Wife, the Husband and the Sermon | Rabbi Meir, Leviticus Rabbah 9:9

Rabbi Meir was sitting and teaching Torah on Friday night.

A certain woman was sitting there listening.

His talk lasted too late.

She waited until he was finished speaking.

Then she went to her home, and found that the lamp was already extinguished

Her husband asked her: "Where have you been?"

She told him: "I have been sitting and listening to the rabbi."

The husband said to her: "I swear by such-and-such that you are not to enter here until you go and spit in the rabbi's face!"

They sat [separated] for one week (Shabbat), a second, and a third.

Her neighbors told her: "You are having a quarrel. Let us go with you to the Rabbi."

When Rabbi Meir saw them, he envisioned [the reason for their coming] by means of the holy spirit [of prophecy].

[Pretending to have something wrong with his eye] He said to them: "Is there among you a woman skilled in reciting a charm for the eye?"

Her neighbors said to her, "Now, go spit in his face and you will be permitted to live with your husband again."

[So she came forward] but when she sat down before his face, she cringed before his presence. She confessed: "My master [literally, my rabbi], I do not know how to recite a charm for [healing] the eye."

But he said to her: "Just spit seven times and I will be healed."

She spat in his face seven times.

ר' מאיר היה יושב ודורש בליל שבת,
והיתה שם אשה אחת,
ישבה ושמעה את הדרשה.
התארכה הדרשה - המתינה עד שיסיים
מה שדורש.
הלכה לביתה – מצאה את האור כבוי.

הלכה לביתה – מצאה את הנר כבוי.
אמר לה בעלה: אפיה היית?
אמרה לו: אני ישבתי ושמעתי את
הדרשה.
אמר לה: אני נשבע בשם כך וכך
שאינך נכנסת לכאן עד שלא תלכי
ותרקי בפניו של הדרשן.

ישבו [פרודים] שבת אחת,
ושתי שבתות
ושלושה.

אמרו לה שכינותיה:
עכשיו אתם רבים!
נבוא איתך אל הדרשן.
כיוון שראה אותם ר' מאיר, צפה ברוח
הקדש [מה קרה].

אמר להם: יש בכם אישה שבקיאא
בחכמת הלחישה בעין?

אמרו לה שכינותיה: עכשיו את יכולה
ללכת ולירוק בפניו ולהיות מותרת
לבעלך!
כיון שישבה לפניו – נבדלה ממנו.
אמרה לו: רבי, איני בקיאא בחכמת
הלחישה בעין.

אמר לה: תירקי בפני שבע פעמים

Then he said to her: "Go and tell your husband: 'You asked me to do it only once but I spat seven times!'"

V. His disciples said to him: "Master! Is the Torah to be treated with such contempt? If you had only told one of us to recite the incantation for you."

R. Meir replied: "Isn't it enough for Meir to be equal to his Maker?"

For Rabbi Yishmael taught: Great is peace, so that God's holy Name written in sacred fashion is as commanded by the Holy One to be obliterated in the water [in the case of the suspected adulteress (Numbers 5: 23-24)], in order to bring about peace between a man and his wife." (Leviticus Rabbah 9:9)

ואתרפא.
רקקה בפניו שבע פעמים.

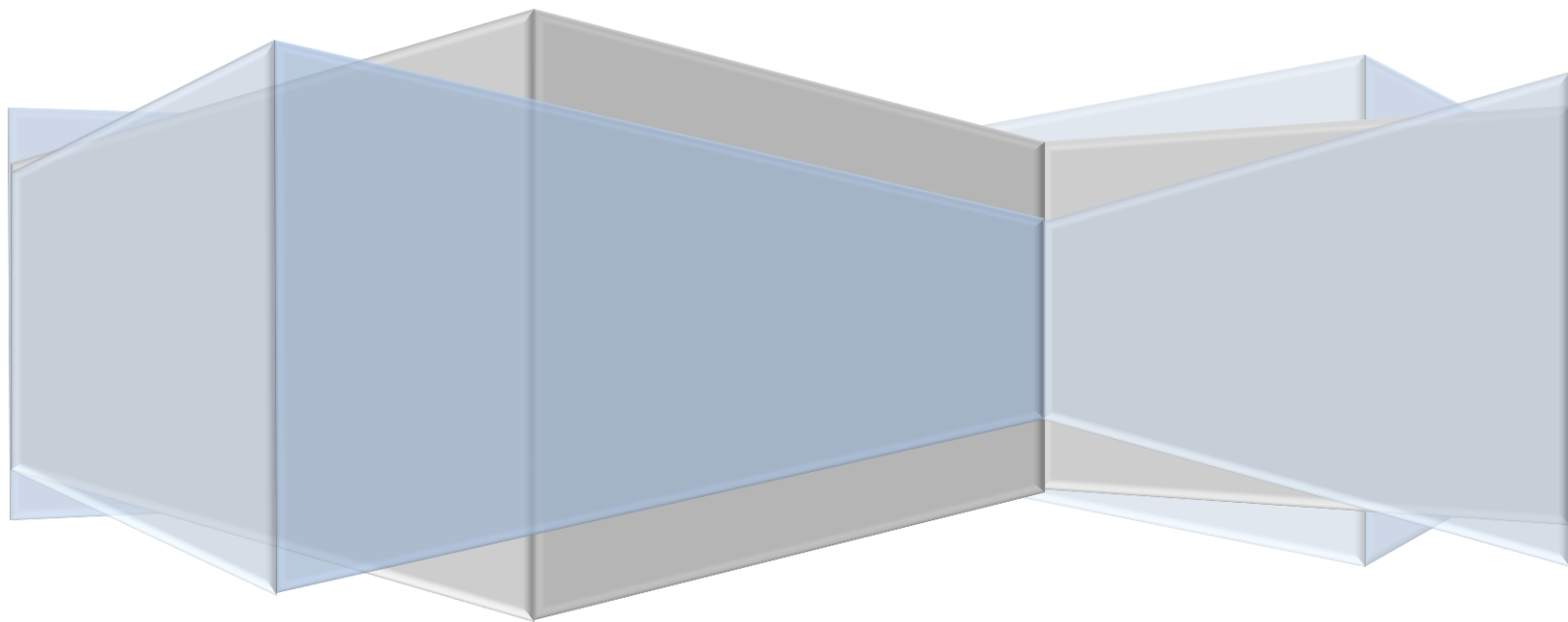
אמר לה: לכי אמרי לבעלך: "אתה אמרת לי לעשות זאת פעם אחת, ואני ירקתי בפניו שבע פעמים."

אמרו לו תלמידיו:
רבי, כך מבזין את התורה?! לא היה לך לומר לאחד מאיתנו ללחוש לך?

אמר להם: לא מספיק למאיר להיות שוה לקונו.
שלימד ר' ישמעאל:
גדול שלום ששם הנכתב בקדושה אמר הקדוש ברוך הוא ימחה על המים בשביל להטיל שלום בין איש לאשתו.

EPILOGUE

Entering and Exiting

18. “As he left, he said...”: On Entering and Exiting

Rabbi Nechunya ben HaKannah
would pray
when he entered the Beit Midrash
and when he left,
a brief prayer.

They said to him:
What is the nature of this prayer?

He answered:
Upon my entrance,
I pray that no mishaps should occur
because of me;
and upon my departure,
I offer thanks for my portion.

Mishna Brachot 4:2

רבי נְחוּנְיָא בֶן הַקָּנָה
הָיָה מְתַפְּלֵל
בְּכַנִּיסָתוֹ לְבֵית הַמִּדְרָשׁ, וּבִיצִיאָתוֹ
תְּפִלָּה קְצָרָה.
אָמְרוּ לוֹ: מַה מְקוּם לְתַפְּלָה זוֹ?

אָמַר לָהֶם:

בְּכַנִּיסָתִי -

אֲנִי מְתַפְּלֵל שְׁלֵא תֵאָרַע תְּקִלָּה עַל יָדִי.

וּבִיצִיאָתִי -

אֲנִי נוֹתֵן הוֹדָאָה עַל חֶלְקִי.

משנה ברכות ד:ב

Postscript: Some parting thoughts, upon exiting these Talmudic stories:

On any given day, we find ourselves entering and exiting a variety of locations and contexts. In each place we have a different role to play, a specific responsibility, a different amount of power we can wield. We might even hold different names in each context (friend, father, boss, student, employee, client, daughter...). We move between these contexts constantly, and sometimes - like a whisper only we can hear - the context is switched and our role becomes entirely different than the one before it. In this decade of smartphones, our contexts keep switching and overlapping in faster and faster succession. We are constantly entering and exiting.

But then Nehunia ben haKanah stands at the doorway, and pauses for a brief prayer. “What is the nature of your prayer?” they challenge him. “Upon my entrance, I pray that no mishaps should occur because of me; and upon my departure, I offer thanksgiving for my portion.”

I’d suggest Nehunia’s prayer is a call to intentionality as we enter and exit our various contexts. He’s warning us about the detriments of not noticing the context that we’re in, not being aware of the role, responsibility, and power that we wield; of the name we must answer to. His solution for himself was to create short moments of intentionality, *kavana*, and *tefilla*. He allows his hands to shake a bit, before entering a role of power and responsibility. Let no mishap happen because of me. Then, upon exiting, he brings his hands together in thanksgiving and appreciation, ensuring that next time he enters, he recalls the goodness and not just the trepidation.

Nehunia’s personal prayer is metonymic of the entire project of Mishna Berakhot, the tractate from which this aphorism is taken. Berakhot is a calling to live intentionally in the world, and it offers a unique formula, which one could call “The Secret Structure of Jewish prayer”, but I prefer to call it: The Art of Sandwich making.

Berakhot encourages us to sandwich our experiences, trials and tribulations with brief prayers. “Before one enters a city, say one prayer. As you leave the city, say one prayer”. We are called to say a blessing before eating, and four blessings after. So too with waking and sleeping, with learning, with seeing an old friend. We even say blessings before we say blessings, and say blessings after we’ve said blessings. Sandwich upon sandwich upon sandwich.

Yet before it became a ritual murmuring, it was a call to intentionality. A note to self: be wary of the power you wield. A reminder: be thankful for our portion. I’d like to enter all my contexts the way Nehunia enters the Beit Midrash.

The last two words of Nehunia’s prayer deserve an extra focus. He gives thanks, acknowledgement – a noble and universal sentiment – but not for his destiny, or calling. Rather, for his portion. As he leaves, he demarcates an area which is “his portion”. The language is interesting: “portion” acknowledges that what he has is part of something larger than himself, that he is simply a part, a portion, of a grander scheme. Yet on the other hand, it is undoubtedly his. “My portion”. May my portion be among those that are thankful for their portion. Merely my portion, yet it is mine nonetheless. Even if I never get to see the whole.